

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט דוד יצחק

תובעת אמאנה מערכות בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד זקי דיאב ואח'

נגד

נתבעת מנורה מבטחים לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד מור חן ואח'

פסק דין

1 רקע בתמצית

2 1. התובעת, אמאנה מערכות בע"מ (להלן - **התובעת**), מנהלת עסק לשיווק סיטונאי של מוצרי
3 חשמל, אביזרי חשמל, לוחות חשמל וכיוצא בזה.

4 2. בכל הזמנים הרלבנטיים לתביעה זו, ניהלה התובעת את עסקיה במבנה בן שלושה מפלסים,
5 הממוקם בכפר קרע (להלן - **החנות** ו/או **בית העסק**). התובעת ביטחה את בית העסק אצל
6 מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - **הנתבעת**) בפוליסת בתי עסק המכונה "מנוביט 2015"
7 הכוללת הרחבת הכיסוי הביטוחי לנזקי טבע, אשר עמדה בתוקפה במועד האירוע, נשוא
8 תובענה זו (להלן - **הפוליסה**).

9 3. בליל 25-26.1.2018, פקד את אזור כפר קרע מזג אוויר סוער, המלווה ברוחות עזות וגשמים
10 בכמויות חריגות. ביום 26.1.2018, עת שככה הסערה, הגיעו עובדי התובעת לבית העסק,
11 ומצאו כי מים חדרו לבית העסק. מי הגשמים חדרו הן לקומה העליונה מתקרת המבנה והן
12 לקומה התחתונה דרך דלת המחסן, וגרמו להצפה של בית העסק ולנזקים למלאי ולמבנה.

13 4. עם גילוי הנזקים, פנתה התובעת לחברת "בלפור", חברה לשיקום נזקים, על מנת שזו תבצע
14 עבודות הצלה וחירום ראשוניות בבית העסק, הכוללות בין היתר: שאיבת מים, הצבת
15 מייבשים וריסוס חומר אנטי בקטריאלי.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

5. בד בבד עם הפנייה לחברת "בלפור", הודיעה התובעת לסוכן הביטוח שלה ולנתבעת על קרות
 1 האירוע ונזקיו. הנתבעת מינתה מומחים מטעמה לבדיקת הנזקים. עם סיום בדיקתה מצאה
 2 הנתבעת כי יש לדחות את תביעת התובעת, ובהתאם ביום 8.4.2018 שלחה מכתב דחיה
 3 המפרט את נימוקי דחיית הכיסוי (להלן - **מכתב הדחיה**).
 4
6. במכתב הדחיה פורטו טעמיה של הנתבעת להעדר כיסוי ביטוחי בנסיבות העניין: **האחד** -
 5 בהיעדר איטום בגג המבנה ובהעדר קולטן לאיסוף מי גשמים, התאפשרה חדירת מי הגשמים,
 6 מבעד לתקרת המבנה. בהקשר זה הוסיפה הנתבעת וטענה, כי בהתאם לתנאי הפוליסה
 7 וההרחבה לנזקי טבע, הפוליסה אינה מכסה נזק שנגרם בשל **"דליפת מי גשם מבעד לקירות**
 8 **או לתקרה או ספיגתם בהם"**; **השני** - התובעת לא עמדה בדרישות המיגון לסיכון ולא פעלה
 9 להגבת המלאי בחנות על פי תנאי הפוליסה 15 ס"מ מעל הרצפה.
 10

טענות התובעת

7. לטענת התובעת, במועד האירוע העסק היה מבוטח אצל הנתבעת, בפוליסה מסוג "בתי עסק
 12 מנוביט 2015", המעניקה כיסוי ביטוחי במקרה של נזק שנגרם כתוצאה מפגעי מזג האוויר,
 13 ומכונה "נזקי טבע".
 14
8. בעקבות הסערה החריגה שהתחוללה בלילה שבין ה- 25.1.2018 ל- 26.1.2018, שלט מתכת
 15 שהיה מצוי על גג המבנה הועף בעוצמה, בידי הרוחות העזות, פגע בגג המבנה וגרם לנזק,
 16 ומשכך, חדרו מי הגשמים למפלס העליון, המהווה את קומת החנות, ואף חדרו למפלס
 17 הביניים, בו מצוי מחסן נוסף ומשרד התובעת. בנוסף, מים חדרו מבעד לדלת המחסן הממוקם
 18 במפלס התחתון של בית העסק, הגיעו לגובה של כ-40-30 ס"מ והציפו את המלאי במקום.
 19
9. לאור מכתב הדחיה שנשלח לתובעת, הגישה התובעת תביעה זו לבית המשפט.
 20
10. לטענת התובעת, ובהתאם לחוות דעת המומחים מטעמה, נזקיה מוערכים בסך של 1,358,146
 21 ₪ הכוללים את הנזקים למלאי ולמבנה, הוצאות עבור שכ"ט מומחים, הוצאות מוגברות,
 22 טרדה, הפסד ימי עבודה וכן אובדן הרווחים אשר נגרם בשל אי תשלום תגמולי הביטוח, הכל
 23 כמפורט להלן:
 24
- 10.1. נזקי התובעת בהתאם לחוות דעת המומחים מטעמה בסך **963,764** ₪. סכום זה
 25 כולל אובדן מלאי שהיה מצוי בחנות (מפלס עליון) בסך של 185,334 ₪; מלאי שהיה מצוי
 26 במחסן (מפלס תחתון) בסך של 588,136 ₪; ציוד שהוחזק בקומת המחסן וניזוק מהמים
 27 בסך של 70,656 ₪; עבודות שיקום מבנה וחשמל בסך מצטבר של 119,644 ₪.
 28

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 10.2 שכ"ט המומחים בסך 117,500 ₪.
- 2 10.3 שכ"ט מומחה מטאורולוגי בסך 1,427 ₪.
- 3 10.4 הוצאות שונות, טרדה והפסד ימי עבודה בסך 20,000 ₪.
- 4 10.5 אובדן רווחים בסך 255,455 ₪.
- 5 11. לתמיכה בטענותיה לעניין מקור הנזק ואומדנו, צירפה התובעת לכתב התביעה, חוות דעת
6 מומחים מטעמה: האחת, חוות דעתו של השמאי אייל שראל (להלן - שראל), אשר מצא בחוות
7 דעתו כי הנזקים שנגרמו לתובעת, הינם כתוצאה ממוזג אויר חריג, מלווה בכמות משקעים
8 חריגה שגרמה להצפת החצר האחורית וחדירת מים מתחת לדלת הכניסה; כמו כן, הרוחות
9 החזקות העיפו מגג המבנה שלט, שגרם לפציעה מקומית בגג וחדירת מים בנקודה אחת בחנות
10 ולכן נגרמו נזקים לתכולת ומבנה בית העסק. שמאי התובעת העריך את נזקי התובעת בסך
11 945,386 ₪;
- 12 השנייה, חוות דעתו של ד"ר נח וולפסון, מומחה מטאורולוגי (להלן - ד"ר וולפסון), אשר מצא
13 בחוות דעתו כי מוזג האוויר ששרר באזור כפר קרע, היה חריג, במובן זה שמהירות הרוחות
14 שנמדדה באזור הגיעה לכדי 30-35 קשר-רוחות במהירות כזו מוגדרות סערה, וכמות
15 המשקעים לחודש ינואר הינה חריגה במובן זה שכמות משקעים כזו נמדדת אחת ל- 4 עד 6
16 שנים.
- 17 12. עוד טוענת התובעת, כי הימנעות הנתבעת מלשלם לה את תגמולי הביטוח בעבור אובדן המלאי
18 שניזוק, או לכל הפחות, הימנעותה מלשלם את תגמולי הביטוח שאינם שניים במחלוקת,
19 במועדים הקבועים בחוק, גרמו לתובעת נזקים של אובדן רווחים בתקופת השיקום
20 והתיקונים שנדרשו.
- 21 טענות הנתבעת
- 22 13. הנתבעת דחתה את טענות התובעת, וטענה כי ההליך הינו הליך סרק.
- 23 14. הנתבעת טענה, כי לתובעת אין כל כיסוי ביטוחי לאירועים הנטענים, ולא אירע דבר חריג
24 למעט חדירת מים מבעד לפתחי בית העסק ולגג המבנה שאפשרו זאת.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

15. בנוסף טענה הנתבעת, כי טענת התובעת כי שלט המתכת עף ברוח פגע באיטום ובשל כך חדרו המים, הינה טענה כוזבת ודין התביעה להידחות לאור הוראות סעיף 25 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן - חוק חוזה הביטוח).
16. עוד טענה הנתבעת, כי התובעת אינה זכאית למאומה ואין סכומים שאינם שנויים במחלוקת.
17. לטענת הנתבעת, טענת התובעת כי המים הגיעו לגובה של 30-40 ס"מ אינה אלא טענת מרמה. הנתבעת טוענת, כי התובעת הפרה את חוזה הביטוח שנחתם עמה ולא הגביהה את הציוד והמלאי מעל לפני הקרקע, כפי שסוכם, וכפי שהתחייבה באופן שהיה מונע את האירוע והנזקים, וכמבטחת סבירה אחרת הייתה מסרבת להתקשר עם התובעת בעסקת הביטוח, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, לו היה ידוע לה כי התובעת אינה מקיימת ו/או אינה מתכוונת לקיים את האמצעים להקלה בסיכון שסוכמו עמה, ואף הייתה פועלת לביטול פוליסת הביטוח לו עובדה זו הייתה מתגלה לה במהלך תקופת הביטוח.
18. הנתבעת טוענת, כי היות והתובעת הפרה את חוזה הביטוח, ולא פעלה בהתאם לתנאי להקלת הסיכון, לפיו היה עליה להגביה את הציוד והמלאי, לא נגרמו כלל נזקים של אובדן רווחים.
19. עוד טענה הנתבעת, כי בחישוביה, מתעלמת התובעת מניצולת ומקיומו של תת ביטוח ודמי השתתפות עצמית.
20. הנתבעת טוענת, כי המים לא חדרו דרך חור שנטען שגרם שלט קטן ממתכת – אלא בעקבות היעדר איטום של הגג. משהפוליסה מחריגה נזק אשר נגרם מחדירה של מי גשמים מבעד לתקרה ולקירות או ספיגתם בהם, הרי שמטעם זה דין התביעה להידחות.
21. עוד טוענת הנתבעת, כי התובעת לא עשתה דבר כדי להקטין את נזקה, והנזקים המוכחשים אירעו כתוצאה מרשלנות מכרעת ו/או תורמת ו/או חוסר זהירות של התובעת או מי מטעמה.
22. למען הזהירות, טוענת הנתבעת, כי ככל שייקבע כי קיים כיסוי ביטוחי בפוליסת הביטוח שהופקה על ידה, דבר המוכחש, הרי שזה כפוף לתנאיה, חריגיה וסייגיה כמו גם הדין והפסיקה, לרבות חישוב תת ביטוח, תשלום דמי השתתפות עצמית וחובות פרמיה, ככל שישנם.
23. לבחינת הכיסוי הביטוחי והנזקים הנטענים מינתה הנתבעת את השמאי מר יוני המאירי ז"ל, וההנדסאי מר שי הרוש אשר חוות דעתם הוגשו כחלק מראיות הנתבעת.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 גדר המחלוקת:

2 24. לאור טענות הצדדים ותיחום גדר המחלוקת כפי שזו עולה מכתבי הטענות של הצדדים,
3 הסוגיות הנדרשות הכרעה הן:

4 24.1. האם הנזק שנגרם למלאי ולמבנה במפלס העליון כתוצאה מחדירת המים מגג
5 המבנה מכוסה בפוליסה שהנפיקה הנתבעת לתובעת? ככל והתשובה לכך חיובית - מה
6 שיעור הנזק שנגרם למלאי התובעת ולמבנה?

7 24.2. אשר למפלס התחתון - הצדדים אינן חלוקים כי חדירת מים מבעד לדלת המחסן
8 בקומת המפלס התחתונה מכוסה על ידי הפוליסה, אלא שהמחלוקת הנדרשת הכרעה שם
9 היא - האם התובעת הייתה מחויבת להגביה את המלאי לפחות 15 ס"מ מעל הרצפה? ככל
10 שהתשובה לכך חיובית, ומאחר שאין מחלוקת כי התובעת לא הגביהה את המלאי כאמור
11 - מה המשמעות של אי הגבהת המלאי - האם מדובר בביטול הכיסוי ביטוחי (תנאי מקדים
12 לכיסוי הביטוחי) או באמצעי להקלה בסיכון? במידה וימצא כי מדובר באמצעי להקלה
13 בסיכון - מה שיעור הנזק למלאי במפלס התחתון?

14 24.3. ככל וימצא כי קיים כיסוי ביטוחי, בין לנזק במפלס העליון, בין לנזק במפלס
15 התחתון ובין לנזק בשני המפלסים - האם מדובר במקרה של ביטוח חסר? ואם כן, מה
16 המשמעות של ביטוח חסר לענייננו?

17 24.4. במקרה בו ימצא כי קיים כיסוי ביטוחי כאמור - האם נפגעו רווחיה של התובעת
18 בשל אי תשלום תגמולי הביטוח במועד?

19 25. ימי ההוכחות התקיימו בימים 22.5.2023, 9.6.2023 ו-19.6.2023, במסגרתם העידו בפניי,
20 העדים מטעם הצדדים, לרבות המומחים מטעם הצדדים, וכן המומחים מטעם בית המשפט.
21 כאן המקום לציין כי בעקבות חוות הדעת ההנדסיות והשמאיות שהוגשו מטעם הצדדים, בית
22 המשפט מינה את אינג' מיכאל קרבצ'יק (מהנדס ושמאי), כמומחה מטעם בית המשפט
23 שיחווה דעתו הן לעניין הטענות למקור הנזקים והן לעניין שמאות המלאי, לרבות הטענה
24 לביטוח חסר.

25 26. בנוסף, עוד בטרם הגשת הראיות, השלימו הצדדים הגשת חוות דעת חשבונאיות מטעמם
26 לעניין הטענה להפסד רווחים. בעקבות חוות הדעת מינה בית המשפט את רו"ח אורן טל
27 (במקום רו"ח טולדנו שמונה תחילה) כמומחה מטעמו לעניין.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1

דיון והכרעה

27. בטרם נדרש לטענות לעניין האחריות, קיומו או העדרו של כיסוי ביטוחי וכן שיעור הנזק הנטען, אזכיר, כי הוכחת יסודות "מקרה הביטוח" מוטלת על המבוטח, ואילו המבטח הוא אשר נושא בנטל להוכיח את ה"חריגים" לכיסוי הביטוחי (רע"א 143/98 **דיב נ' הסנה – חברה ישראלית לביטוח בע"מ**, פ"ד נג(1) 450, 452; ע"א 678/86 **חניפס נ' סהר חברה לביטוח בע"מ**, פ"ד מג(4) 177 (1989)).

28. אשר להוכחת קיומו של מקרה הביטוח, וזכאות לתגמולי הביטוח על המבוטח להוכיח שלושה תנאים: (1) האם הסיכון שהתממש הינו סיכון מכוסה בפוליסה; (2) האם הנזק שנגרם, הוא נזק המכוסה בפוליסה, (3) קיומו של קשר סיבתי בין הנזק שארע לסיכון המכוסה. הוכחת שלושת היסודות הללו מוטלת על כתפי המבוטח, הניזוק, לצורך הוכחת עצם האחריות החוזית מכוח חוזה הביטוח. לאחר קביעת החבות החוזית על הניזוק מבקש שיפוי בעבור נזק להוכיח בראיות את שיעור הנזק. רק בהתקיים שני היסודות האמורים תקום זכאותו לשיפוי (רע"א 3577/93 **הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' אהרון מוריאו** (18.8.1994)).

14

חדירת המים במפלס העליון

29. בתקופה הרלוונטית בוטחה התובעת באמצעות הנתבעת בפוליסה לביטוח עסק הכוללת הרחבת הכיסוי הביטוחי לנזק שייגרם כתוצאה מנזקי טבע. קיומו של כיסוי בגין נזקי טבע אינו במחלוקת (ב"כ הנתבעת - פרוטוקול עמ' 18, ש' 5).

30. ההגדרה הרלבנטית לעניין נזק טבע קיימת הן ברשימת הפוליסה (מפרט הפוליסה - ת/2) והן בחוברת התנאים הכללים (הג'קט). ההגדרה ברשימה הפוליסה (מפרט), מפורטת בעמוד 2: **"הפוליסה מורחבת לכסות נזקי טבע כולל רעידת אדמה, סערה וסופה, גשם ושבר ענן, שלג ברד ושיטפון. לתכולת ומבנה בית העסק"**.

31. ההגדרה בחוברת התנאים הכללים (ג'קט) מצויה בעמוד 26, בסעיף 2.1 לפרק 2, הרחבות אופציונליות לפרקים 1 ו-2 (תכולה ומבנה בית העסק), מוגדר כיסוי נזקי טבע:

"אם הכיסוי צוין במפורש ברשימה ותמורת תשלום דמי ביטוח נוספים הנקובים ברשימה בגינו, חרף האמור בסעיף 2.16 לסייגים לפרק 1 ובסעיף 2.5. לסייגים לפרק 2 ובכפוף לאמור בסעיף זה להלן, תורחב הפוליסה לכלול גם שיפוי בגין אובדן או נזק לרכוש המבוטח בגין נזקי טבע, כמפורט להלן:
א. רעידת אדמה..."

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ב. סערה וסופה; גשם ושבר ענן; שלג וברד ושיטפון
2 (1) סערה וסופה
3 רוח שמהירותה עולה על 30 קשר, רעם.
4 (2) גשם ושבר ענן, שלג וברד
5 גשם ושבר ענן, שלג וברד בעת ירידתם ו/או הנזק שנגרם לגגות ו/או
6 מבנים על ידי עומס יתר מחמת הצטברות גשם, שלג או ברד, למעט
7 דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה או ספיגתם בהם.
- 8 32. בהתאם להגדרות המפורטות לעיל, ראשית יש לבחון האם מזג האוויר ששרר באזור, עונה על
9 אחת מהחלופות המפורטות בהגדרת נזקי טבע לעיל.
- 10 33. לשם הוכחת הטענה כי הנזקים שנגרמו לתובעת הם כתוצאה מנזקי טבע, צירפה התובעת,
11 כאמור, את חוות דעתו של ד"ר נח וולפסון, מומחה מטאורולוגי. מסקנות ד"ר וולפסון בכל
12 הנוגע למהירות הרוחות הייתה כי מהירותן עלתה על 30 קשר ומוגדרות כ"סער" (סעיף 2.4
13 לחוות דעתו):
- 14 "באזור כפר קרע נשבו רוחות... במהירות של 15-20 קשרים מלוות
15 במשבי רוח בין 30-35 קשרים. בהמשך כתב כי רוחות במהירות של 30-
16 35 קשר, מוגדרות בדרגה 7-8 לפי סולם בופור, דהיינו "סוערת-סער"
- 17 34. מסקנתו לעניין כמות המשקעים החריגה, הייתה כי המשקעים באזור כפר קרע, הייתה חריגה,
18 באופן שכמות המשקעים שירדה הינה אחת ל – 4 עד 6 שנים (סעיף 3.3.4 לחוות דעתו):
- 19 "שכיחות משקעים בכמות של 60 מ"מ ומעלה, ביממה, באזור כפר קרע,
20 בחודש ינואר, הינה אחת ל-4-6 שנים."
- 21 35. הנתבעת לא הגישה חוות דעת נגדית בסוגיה האמורה. חוות דעתו של ד"ר וולפסון לא נסתרה
22 בחקירתו בבית המשפט, והוא שב והסביר את ממצאיו כפי שבאו לידי ביטוי בחוות הדעת
23 (עמ' 38 לפרוטוקול, שורות 18-24; ובעמ' 43 לפרוטוקול, שורות 2-12). מטעם זה, ובהעדר
24 ראיה לסתור, המסקנה המתבקשת היא כי ביום האירוע, שרר מזג אוויר העונה על ההגדרות
25 המפורטות בהגדרת נזקי טבע בפוליסה.
- 26 36. דומה, כי בעניין זה עיקר המחלוקת כפי שקיבלה ביטוי בטענות הנתבעת, היא בשאלת קיומו
27 של כיסוי ביטוחי בנסיבות העניין. כאמור לעיל, במכתב הדחייה טענה הנתבעת להעדר איטום
28 לגג המבנה אשר בהעדרו מים חדרו דרך התקרה, וכי בהתאם להוראות הפוליסה, הכיסוי אינו
29 חל על "דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה או ספיגתם בהם". לטענתה, בהינתן שמי
30 הגשמים חדרו דרך התקרה של המבנה, הרי שמדובר באירוע שלטענתה אינו מכוסה בפוליסה.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

37. כאמור, הנתבעת לא הכחישה כי הנזקים שנגרמו למבנה ולתכולת בית העסק במפלס העליון הם כתוצאה מחדירת מי הגשמים, אלא שלשיטתה, אירוע זה אינו חוסה תחת הפוליסה היות וחדירת המים התאפשרה בשל העדר איטום בגג, והעדר קולטן לאיסוף מי גשמים (סעיף 3 לכתב ההגנה): **"דליפת מים מבעד לגג הבטון שלא היה אטום"** (ובסעיף 18 לכתב ההגנה) **"המים לא חדרו דרך חור נטען שגרם שלט קטן ממתכת – המים חדרו עקב היעדר איטום של הגג"**.

38. במסגרת הסיכומים בכתב מטעם הנתבעת חזרה האחרונה וטענה כי **"ואכן התובעת הרחיבה את הכיסוי לנזקי טבע, ואולם, כיסוי זה חל על נזקי טבע ולרבות סערה וסופה גשם ושבר ענן וברד ושיטפון ברם אינו חל על "** דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה או ספיגתם בהם" (סעיף 4 לסיכומי הנתבעת). כמו כן חזרה וטענה, כי בשל היעדר האיטום בגג המבנה, התאפשרה חדירת מי הגשמים מבעד לגג (סעיף 8 לסיכומי הנתבעת).

39. לכאורה, עצם העלאת הטענה להעדר איטום בגג מעוררת קושי מסוים. מקום בו הנתבעת אוחזת בטענה כי הפוליסה אינה מכסה מקרה של דליפת מי גשמים דרך התקרה או הקירות או ספיגתם בהם, כי אז, על פניו, לא צריכה להיות כל משמעות או רלבנטיות לקיומו או העדרו של איטום בגג. טענה לפיה בכל מקרה שבו חדרו מי גשמים דרך התקרה או הקירות, תהא הסיבה אשר תהא, לא מכוסים בפוליסה, שוללת לכאורה כל רלבנטיות לקיומו או העדרו של איטום בגג. על פי פרשנות זו של הנתבעת את הפוליסה, בין אם קיים איטום בגג המבנה ובין אם לאו, חדירת מים מגג המבנה לא מכוסה. קיומו של איטום בגג, בנסיבות אלה ועל פי פרשנות זו, יכול לשמש לכל היותר כאמצעי הגנה נוסף של המבוטח מפני נזקי גשם, אך אינו מעלה ואינו מוריד לעניין קיומו של כיסוי ביטוחי.

40. ניכר כי מטעמים אלה, בהשלמת הטיעון בעל-פה, ביקשה הנתבעת להבהיר כי למעשה, חרף הנטען בכתב ההגנה ובמכתב הדחיה, קיומו או העדרו של איטום בגג המבנה, אינו מעלה ואינו מוריד לעניין הכיסוי הביטוחי החל על המקרה, ואף אם היה איטום בגג, כך טענה, הרי שבעניינינו הנזקים שנגרמו כתוצאה ממוזג האוויר הסוער ומהגשמים שחדרו דרך גג המבנה אינם מכוסים בפוליסה. בעניין זה ביקש ב"כ הנתבעת להבהיר (פרוטוקול עמ' 18 שורות 19-24):

"בית המשפט מדבר על איטום או לא איטום, אני חוזר לפוליסה, להסכם שיש בין הנתבעת לתובעת. הפוליסה אומרת דבר אחד ברור, אדון מבוטח גשם לא מכוסה"

ובהמשך טיעוניו:

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 "אתה תוכל לקנות נזקי טבע, ומה נזק הטבע האלה כוללים, הם כוללים
2 גשם, אבל לא מהתקרה ומהקירות, זהו."
- 3 41. לפיכך, השאלה העיקרית והראשונה שיש לעמוד עליה היא שאלה פרשנית במהותה – האם
4 בנסיבות המקרה דנן, כאשר מי הגשמים חדרו אגב מזג האוויר הסוער שהיה אותה עת, קיים
5 כיסוי ביטוחי בפוליסה, נוכח הצמצום של "דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה או
6 ספיגתם בהם". הדיון בשאלת קיומו או העדרו של איטום יתקיים אגב הדיון בשאלת פרשנות
7 הפוליסה כאמור.
- 8 42. אקדים ואציין, כי לאחר ששקלתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל דעה ומסקנה כי בנסיבות
9 המקרה דנן קיים כיסוי ביטוחי בפוליסה לנזקים שנגרמו בעקבות חדירת מים למפלס העליון.
10 להלן אפרט את הנימוקים למסקנה האמורה.
- 11 43. ראשית, לטעמי, ספק אם בנסיבות מקרה דנן יש צורך בכלל להידרש לתחולתה של הסיפא
12 לסעיף ההרחבה של נזקי טבע. מעיון בחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט עולה, כי לעניין
13 האיטום והמקור לחדירת המים מסקנתו הייתה כדלקמן (סעיף 16.2) (ההדגשות אינן
14 במקור):
- 15 "עניין האיטום – התובעים טוענים כי כל הגג היה אטום לפני האירוע,
16 לראיה המקום היה מבוטח כ-8 שנים באותה חברה ללא אירועי הצפות
17 ולכן אין סבירות שהייתה בעיית אטימה. הנתבעת חולקת וטוענת כי
18 האיטום היה חלקי וחלק מהגג לא היה אטום.
- 19 התייחסותי: אציין כי מקובל במגזר שלעיתים הגגות אינם אטומים
20 וקיימים שיפועים חזקים לניקוז המים ולא קיימת חדירת רטיבות
21 באופן שוטף. במקרה נדון אין חולקים כי המים חדרו מהגג/מלמעלה
22 (גג), הטענה כי המים עמדו נספגו וחדרו לא נראית כטענה שהייתה
23 מקבל בשל סיבות רבות שהרי מדובר בעסק שעבר 8 חורפים ולא
24 הייתה בעיה. מדובר באירוע גשם חריג ביותר. ייתכן שמים חדרו
25 באזור מעבר צנרת, היה במקום אטום אך גובה האטימה לא מספיק
26 לכמויות חריגות ועוד שלל פגמים שלאחר האירוע טופלו ולא ניתן
27 לבחון. ייתכן שגם פגיעה של השלט בגג היוותה ורם לחדירת הרטיבות"
- 28 44. כלומר, על יסוד הממצאים ומסקנות המומחה, אפשר שחדירת המים התאפשרה נוכח כמות
29 המשקעים הגדולה והחריגה אשר בעטיה מפלס המים בגג עלה מעבר לקו האיטום, וחדר דרך
30 מעבר הצנרת בגג המבנה. על כך חזר והבהיר המומחה בעדותו (עמ' 55-56):

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 "עו"ד חן: השאלה היא, ירד גשם במשך 12 שעות, נניח. אתה נותן
2 בחוות הדעת שלך מספר סיבות למה המים נכנסו. אתה
3 אומר: "יתכן שמים חדרו באזור מעבר צנרת."
- 4 ת: נכון. יכול להיות.
- 5 ש: שזה, אם אני מבין נכון, מעבר צנרת אתה מתכוון בין הצנרת
6 לבטון? לתקרת הבטון או לתקרת הבלוקים?
- 7 ת: בגג היה יש מעברי צנרת מיזוג, צנרת נוספת שעוברת. יכול
8 להיות שכמו מקודם גם אמרתי, כמות גדולה של משקעים
9 שיורדת בפרק זמן קצר,
- 10 ש: ממלאים,
- 11 ת: ממלאים ועולים עד לגובה האיטום של אותם מעברי הצנרת
12 וחודרים פנימה. יכול להיות,
- 13 ש: אם, בהנחה שהיו איטומים, בהנחה שהיו איטומים, כי אתה
14 אומר שראית איטומים, יריעות, אז זה יכול, גם על הדופן
15 של הקיר זה יכול לעבור את הגובה, נכון?
- 16 ת: גם על הדופן של הקיר."
- 17 45. פשיטא, כי במצב שבו המים חדרו נוכח הצטברות של מי גשמים שמפלסם עבר את גובה
18 האיטום של מעברי הצנרת, והם למעשה חדרו למבנה דרך מעברי הצנרת בגג המבנה, הרי
19 שבמקרה כזה, כפי שציין המומחה בחוות דעתו, לא מדובר בדליפה, חדירה או ספיגה של מי
20 גשמים בגג המבנה - כי אם, חדירה של מים דרך מעברי הצנרת החודרים את גג המבנה. חדירה
21 שכזו, כך לטענת המומחה, אפשרית נוכח כמות המשקעים החריגה בפרק זמן קצר
22 והצטברותם כאמור באופן שבעקבות מזג האוויר החריג התאפשרה חדירתם דרך מעברי
23 הצנרת.
- 24 46. על יסוד חלופה זו, אין משמעות או רלבנטיות לטענה בדבר דליפה או ספיגה של מי הגשמים
25 דרך תקרת המבנה, וממילא מקום בו המים חדרו כפי שמתואר על ידי המומחה מטעם בית
26 המשפט, אין משמעות לסיפא עליה נסמכת הנתבעת.
- 27 47. שנית, למסקנה דומה נגיע לטעמי גם בהנחה ומדובר בחדירה או ספיגה דרך התקרה, וזאת על
28 יסוד פרשנות תכליתית של הפוליסה. סוגיה פרשנית דומה נדונה בפסק הדין בתא"מ (תל
29 אביב-יפו) 33728-06-13 יגיל נטע חיים נ' מנורה חברה לביטוח בע"מ (22.12.2014) (להלן –

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 עניין יגיל). שם עלתה שאלה פרשנית דומה, אגב דיון בפרשנות תכליתית של פוליסת ביטוח
2 דירה שהינה פוליסה תקנית הכוללת סייג דומה, לפיו הפוליסה אינה מכסה נזק שנגרם לדירה
3 בשל דליפת מי גשמים דרך הקירות או התקרה או ספיגתם בהם.
- 4 48. במהלך סערה שפגעה בביתם של התובעים שם, עפו רעפים מהגג ומי גשמים חלחלו לתוך הבית
5 וגרמו לנזקי רכוש גדולים. חברת הביטוח שם (מנורה) דחתה את התביעה בטענה שלא קיים
6 כיסוי ביטוחי לאירוע. ההגדרה הרלוונטית בפוליסה קבעה, כי "מקרה הביטוח: **סערה**,
7 **לרבות גשם, שלג וברד שבאו בשעת סערה, למעט דליפת מי גשם מבעד לקירות או לתקרה**
8 **או ספיגתם בהם ולמעט נזק הנגרם לגדרות ולשערים**". חברת הביטוח טענה, כי מכיוון שמי
9 הגשם חדרו מבעד לתקרה הרי שאין כיסוי ביטוח לפי החרגי בפוליסה.
- 10 49. בעניין יגיל בית המשפט ביקש לפרש את הפוליסה פרשנות תכליתית, ועשה כן באמצעות
11 הבחנה בין שני מצבים שונים בהם עלולים לחדור מי גשמים מבעד לתקרה או לקירות: **האחד**,
12 חדירה כתוצאה מליקויי בניה ו/או איטום; **והשני**, חדירת מי גשמים כתוצאה מסערה.
13 במקרה הראשון, מתאפשרת חדירת מי הגשמים בעטיו של ליקוי אינהרנטי במבנה, כדוגמת
14 ליקויי בניה ו/או היעדר איטום. מנגד, במקרה השני, כאשר אין מדובר בליקוי אינהרנטי,
15 מתאפשרת חדירת מי גשמים בהכרח בעטיה של הסערה ומזג האוויר הסוער.
- 16 50. בית המשפט מצא כי פרשנות תכליתית של הפוליסה מחייבת להכיר בכיסוי מקום בו חדירת
17 הגשמים היא בעקבות מזג האוויר הסוער, ואילו בנסיבות בהן חדירת הגשמים היא בעקבות
18 ליקויי במבנה, לא יהיה כיסוי לנזקים שיגרמו. בית המשפט קבע, כי אין מחלוקת כי באותו
19 היום התקיימה סערה, וכן כי הנזק נגרם עקב ליקוי שנוצר בעקבות הסערה ובגללה. הסערה
20 יצרה את הפתח, אשר ממנו חדרו המים וגרמו לנזק:
- 21 "פרשנות תכליתית של הפוליסה היא כי, חברת הביטוח מבקשת למנוע
22 מצב בו, בעקבות בעיות שונות במבנה, כדוגמת ליקויי בניה ו/או איטום,
23 יחדרו מים. אולם, מהות הפוליסה, בין היתר, נוגעת לאפשרות של פיצוי
24 בגין נזק שיגרם כתוצאה מסערה, גם אם הוא נזק מים שנגרם כתוצאה
25 מחלחול לקירות או לתקרה, ובלבד שהוא נגרם כתוצאה מהסערה ולא
26 כתוצאה מבעיות שונות במבנה כאמור. פרשנות תכליתית מחייבת
27 מסקנה לפיה, מקום שהסערה יצרה את הפתח ודרכו חדרו מים, ומקום
28 שהסערה מהווה מקרה ביטוח, יש כיסוי לנזק. סערה, מעצם טבעה,
29 עלולה לגרום לנזקים למבנה שבגינם יחדרו מי גשמים למבנה. מנזקים
30 אלו, בין היתר, חוששים מבוטחים ומבקשים לערוך ביטוח. הנתבעת,
31 יש לציין, לא הוכיחה כי היו קיימים במבנה ליקויים כלשהם, שאינם
32 תולדה של הסערה, אשר בגינם חלחלו המים."

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

51. כלומר, הפרשנות התכליתית של הפוליסה על פי האמור לעיל היא שחברת הביטוח מבקשת להחריג מצב בו יתקיים מקרה ביטוח בגין ליקויים במבנה ו/או באיטום, ואולם מהות הפוליסה נועדה לכסות מצבים של נזק כתוצאה ממוזג האוויר הסוער. במקרה שהסערה גרמה לנזק, פתחה את הפתח בגג וכתוצאה מכך, חדרו המים – הרי שיהיה כיסוי ביטוחי על פי הפוליסה.
52. מעיון בפסק הדין בעניין יגיל ובהנמקה לפרשנות התכליתית של הפוליסה כאמור, אני סבור, בדומה לעמדת בית המשפט בעניין יגיל, כי פרשנות תכליתית של הפוליסה מחייבת לאבחן בין חדירת מי גשמים שהתאפשרה בעקבות ליקוי במבנה - בין אם ליקוי במבנה עצמו ובין אם ליקוי מוכח באיטום - לבין חדירת מי גשמים שהיא תוצאה של מוזג האוויר הסוער המכוסה בפרק כיסוי "נזקי טבע".
53. פוליסת ביטוח הינה בראש ובראשונה חוזה בין המבטח למבוטח. על פי הפסיקה, יש לפרש חוזה ביטוח בהתאם לכללי הפרשנות הרגילים החלים בפרשנות חוזים (ראו: ע"א 453/11 מ.ש. מוצרי אלומניום בע"מ נ' "אריה" חברה לביטוח בע"מ (21.8.2013)). בנסיבות בהן קיימת אי בהירות כלשהי באשר לתכלית הפוליסה, ומה היא נועדה לכסות במקרה של נזקי טבע המקבלים ביטוי בחדירת מי גשמים דרך התקרה או הקירות, הרי שגם אז הכלל הוא כי יש לפרש את הפוליסה באופן שמייטיב עם המבוטח (ע"א 172/89 סלע חברה לביטוח בע"מ נגד סולל בונה בע"מ, פ"ד מז (1) 311, בעמ' 326-327). על כל אלה יש כמובן להוסיף את כללי הפרשנות החלים על יחסי מבוטח-מבטח, לפיהם יש להעדיף את הפרשנות שכנגד האינטרס של המנסח-המבטח (רע"א 3577/93 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' אהרון מוריאנו, פ"ד מח(4) 70).
54. בחינת אומד דעת הצדדים בעת ההתקשרות בפוליסה והרחבת הכיסוי הביטוחי לכל נזק שיגרם לרכוש התובעת בעקבות נזקי טבע, יחד עם קריאה פשוטה של הפוליסה בעיניו של המבוטח הסביר, ובהתאם לכללי הפרשנות החלים על יחסי מבוטח – מבטח, עדיפה בעיניי הפרשנות כי הפוליסה מכסה גם נזק שנגרם מחדירת מי גשמים מבעד לתקרה ולקירות, שאינו נגרם, בשל ליקוי אינהרנטי, כמפורט לעיל. אין בידי לקבל את פרשנות הנתבעת כי הכיסוי הביטוחי לא יחול, בכל מקרה, לנזק שנגרם כתוצאה מחדירת מי גשמים.
55. על אומד דעתם של הצדדים ניתן לטעמי לעמוד, בין היתר, מעמדתה של הנתבעת בזמן אמת. כך, כעולה ממכתב הדחיה ששלחה הנתבעת, גם הנתבעת סברה כי יש רלבנטיות לשאלת קיומו של ליקוי במבנה (העדרו של איטום) לצורך בחינת הכיסוי הביטוחי. כאמור, הנתבעת ביססה

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 את דחיית הכיסוי הביטוחי על הטענה כי בשל העדר איטום בגג, חדרו מים דרך התקרה ועל
2 כן הנזק אינו מכוסה בפוליסה.
- 3 56. גם בכתב ההגנה מטעמה טענה הנתבעת כי הגורם לנזק במפלס העליון היה "דליפת מים מבעד
4 לגג הבטון שלא היה אטום" ומטעם זה אין כיסוי ביטוחי. הנתבעת לא הסבירה מדוע לאור
5 פרשנותה האמורה ישנה רלבנטיות כלשהי לקיומו או העדרו של איטום לגג המבנה. מדוע
6 קיומו של ליקוי בדמות העדר איטום בגג רלבנטי לצורך בחינת הכיסוי הביטוחי? יתרה מכך,
7 לא הוצגה כל ראיה כי איטום בגג היה תנאי לכיסוי בפוליסה, באופן שהעדר כיסוי מהווה
8 הפרה של חוזה הביטוח עם הנתבעת. עצם הטענה מלמדת, כי הנתבעת סברה כי איטום בגג
9 היה הכרחי לצורך הכיסוי הביטוחי, והכרח זה יכול להתקיים רק לאור בחינת השאלה האם
10 היה ליקוי במבנה אם לא, ולא כתנאי העומד בפני עצמו.
- 11 57. חיזוק לאמור ניתן למצוא בעובדה כי בעת חידוש פוליסת הביטוח לאחר האירוע, הנתבעת
12 הוציאה דרישה למיגון בית העסק כתנאי לחידוש הפוליסה. בין היתר בפנייתו של מר דניאל
13 קסלאסי מיום 26.3.2018 בה פירט את דרישות המיגון, נדרש בסעיף 2.1 "המצאת אישור
14 ביצוע איטום לגג העליון כולל ניקוז תקין ומרזב חיצוני" (המיייל צורף כנספח לתצהירה של
15 הגב' בת חן דורי). ודוק, אם אין משמעות כלשהי לאיטום בגג לצורך הכיסוי הביטוחי, מדוע
16 נדרש אישור איטום הגג כתנאי מיגון בטרם חידוש הפוליסה. על פי פרשנותה של הנתבעת,
17 קיומו או העדרו של איטום אינו מעלה ומוריד לצורך הכיסוי הביטוחי על פי הפוליסה ומשכך
18 על פניו לא היה כול מקום לדרוש איטום הגג כאמצעי מיגון לפני חידוש הפוליסה.
- 19 58. לפיכך, ועל יסוד האמור לעיל, השאלה האם קיים במקרה דנן כיסוי ביטוחי על נזקים שנגרמו
20 בעקבות חדירת מי גשמים מתקרת המפלס העליון, תיגזר מהשאלה האם המים חדרו בעקבות
21 ליקוי במבנה – העדר איטום – כפי שטענה הנתבעת או שמא מדובר בחדירת מי גשמים
22 כתוצאה מהסערה ומריבוי החרגי של מי הגשמים.
- 23 59. התובעת טענה כי בעקבות הרוחות העזות, שלט שהיה מוצב על גג המבנה הועף ממקומו וגרם
24 לפגיעה באיטום ולחדירת מים דרך החור שנוצר ביריעת האיטום. התובעת הגישה חוות דעתו
25 של המומחה מטעמה, מר שראל. בחוות דעתו הגיע מר שראל למסקנה כי כתוצאה ממזג אויר
26 חריג, נפילתו של השלט היא שגרמה לפגיעה מקומית בגג וחדירת מים בנקודה אחת, וכי זו
27 הסיבה לנזקים שנגרמו לתכולה ולמבנה בית העסק.
- 28 60. מנגד, הנתבעת הגישה את חוות דעתו של מר שי הרוש. בחוות דעתו טען מר הרוש כי חדירת
29 מי הגשמים התאפשרה משום שבגג המבנה לא בוצע איטום כלל. לטענתו, בגג החנויות

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הצמודות מדרום בוצע איטום ביריעות ביטומניות, בעוד שגג מבנה המבוטח לא אטום כלל.
 2 עוד מצא מר הרוש, כי בגג המבנה נמצאו מים עומדים ולא קיים קולטן לאיסוף מי הגשם, גג
 3 המבנה מוצף במים.
- 4 61. לאור האמור בחוות דעת הצדדים, הלכה למעשה המחלוקת העובדתית ביניהם היא בראש
 5 ובראשונה - האם בכלל היה איטום על גג המבנה. בעוד שהתובעת טוענת לקיומו של איטום
 6 ופגיעה בתשתית האיטום בעקבות נפילת השלט, הנתבעת מצידה טוענת כי לא היה כל איטום
 7 בגג, ומטעם זה נגרמה החדירה של מי הגשמים.
- 8 62. נוכח חוות הדעת החולקות של הצדדים, מונה כאמור לעיל המהנדס והשמאי מיכאל קרבצ'יק,
 9 כמומחה בית המשפט (להלן - **מומחה בית המשפט**). מומחה בית המשפט נדרש, בין היתר,
 10 לבחינה מקצועית של טענות הצדדים באשר למקור החדירה של מי הגשמים למבנה וכן
 11 לטענות הצדדים בדבר קיומו או העדרו של איטום על גג המבנה כסיבה לחדירת מי הגשמים.
- 12 63. לאחר שמומחה בית המשפט בחן את טענות הצדדים וכן ערך בדיקה בעצמו, הוא הגיע לכלל
 13 דעה ומסקנה בחוות דעתו, כי בניגוד לטענת הנתבעת, בגג היה איטום, ורק בשל כמויות
 14 המשקעים החריגות, חדרו מי הגשמים דרך הגג. מומחה בית המשפט דחה את טענת הנתבעת
 15 לפיה, מים עמדו נספגו וחדרו מבעד לגג. מומחה בית המשפט אף לא שלל את האפשרות
 16 לפגיעה באיטום בגג בעקבות נפילת השלט שהיה מוצב על הגג (סעיף 16.2 לחוות דעת
 17 המומחה). בסעיף 16.10 לחוות דעתו מוסיף המומחה וקובע לעניין נזקי המבנה כי "**חדירת**
 18 **המים למבנה מהגג אירעה בשל כמויות משקעים חריגות ולא עקב העדר אטימה של הגג**".
- 19 64. מומחה בית המשפט הסביר את מסקנתו, בין היתר, בעובדה כי מדובר בבית עסק שעבר
 20 שמונה חורפים ולא "סבל" מבעיית חדירת מי גשמים. המומחה הגיע כאמור למסקנה כי
 21 מדובר באירוע גשם חריג שבו מי הגשמים הצטברו ובשל הכמויות הרבות שירדו, מפלס מי
 22 הגשמים עלה מעבר לקו האיטום וחדר דרך מעבר הצנרת באיטום במקום או מעל קו האיטום.
 23 לטעמו, על אף שהיה במקום איטום הוא אינו מספיק לכמויות חריגות של מים. המומחה מצא
 24 כי ניתן להבחין באיטום בגג אשר מורכב מיריעות איטום המחולקות למטר אחד כל אחת, בין
 25 היתר על יסוד התמונות שהוצגו לו על ידי מומחי הצדדים (עמ' 9 לפרוטוקול):
- 26 "ת: במקרה הזה, כשאין בכלל איטום לא נראה שזה הגיוני, כי רואים
 27 בתמונות שצילמו את היריעות, למרות שזה קיים, כאילו, אפשר גם לא
 28 לבצע יריעה ביטומנית, זאת אומרת זה לא אומר שהגג לא אטום כשאין
 29 יריעה ביטומנית. הרבה פעמים, כמו שאני ציינתי, במגזר הרבה פעמים
 30 אני נתקל שבכלל לא עושים יריעה ביטומנית, עושים מגה טובה עם
 31 שיפוע והגג מנוקז, אבל פה ספציפית רואים בתמונות שצילמו לפני

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ששיפצו את הגג, ביריעה ביטומנית, רואים אותה, אז אני לא יודע למה
2 טענו פה שאין פה איטום"
- 3 65. לא נעלמה מעיני הטענה, כי מומחה בית המשפט הגיע למסקנה כי קיים איטום על יסוד
4 ממצאים נסיבתיים, ולא מהתרשמות אישית שלו, שכן הביקור שערך במקום היה לאחר
5 התיקון של האיטום ולא בזמן אמת. יחד עם זאת, תימוכין למסקנת המומחה ניתן למצוא
6 בעדות מר שראל, המומחה מטעם התובעת, אשר נכח על גג המבנה בסמוך לאחר האירוע.
7 בעדותו טען מר שראל כי הגג היה אטום. בחקירתו השיב כי שעה שבדק את הנוקים, עלה לגג
8 ושם חזה בחור שנפער בשכבת האיטום כתוצאה מהאירוע (עמ' 91-89 לפרוטוקול):
- 9 "ש: הבנתי, פה רואה חור של 10 מ"מ?
- 10 ת: אני לא רואה. אני נגעתי שם ואני טיפסתי."
- 11 66. כאמור, מנגד לעדות זו, המומחה מטעם הנתבעת ביקר בגג המבנה בסמוך לאירוע, ולטענתו
12 על גג המבנה (בחלקה של התובעת) לא היה כלל איטום בגג.
- 13 67. לאחר שבחנתי ושקלתי את טענות הצדדים וכן את עדותו של מר הרוש, אני סבור כי קיים
14 קושי בהוכחת הטענה בדבר העדרו של איטום בגג המבנה, וכי בסוגיה זו מצאתי להעדיף את
15 עדות המומחה מטעם התובעת וכן את מסקנת המומחה מטעם בית המשפט. אנמק.
- 16 68. ראשית, טענתו של מר הרוש בדבר העדר איטום בגג מעוררת קושי בשים לב לעובדה כי במשך
17 8 השנים שקדמו לאירוע, התובעת לא סבלה מחדירת מי גשמים דרך תקרת המבנה. בנסיבות
18 אלה, ובשים לב לטענה כי לא היו קולטנים לספיגת מי הגשמים, הרי שהתובעת הייתה אמורה
19 לחוות מקרים דומים של חדירת מי גשמים במהלך העונות הגשומות הקודמות. מטעם זה
20 נשאל מר הרוש מדוע לא ביצע בדיקת הצפה שתכליתה לדמות הצטברות של מי גשמים
21 ואיתור מקור החדירה (האם נספגו דרך התקרה או אולי דרך מעברי הצינורות ומעל יריעות
22 האיטום כפי שסבור מומחה בית המשפט) (עמ' 155-154 לפרוטוקול):
- 23 "כב' השופט: רגע אבל אם בדיקת הצפה היתה מציפה ואין בו
24 איטום, אז מה קורה כשיש גשם בכל עונת הגשמים?
25 לאו דווקא כשיש גשם מאסיבי כמו באירוע הזה. כל
26 עונת גשמים כשמצטבר מים על הגג, ואני מבין שיש
27 טענה שהקולטנים לא ספגו, הזה לא קיים, המרזב
28 היה סתום. אז זה לא היה אמור לגרום לנוילה כל
29 פעם שיש גשם? או, סליחה, לחדירה.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 תראה יש רמות מסוימות של חדירת מים. כשיורד : ת
2 גשם זה צריך להגיע. המים צריכים לזרום ולהגיע
3 לנקודת החדירה. כשאתה עושה בדיקת הצפה
4 ואתה מציף את כל הגג את כל שטח הגג ב-15 ס"מ
5 של מים, גג כזה בוודאות דולף מכל הכיוונים. מכל
6 מקום אפשרי.
- 7 כב' השופט: אבל אמרת שאין איטום.
8 ת: נכון. בגלל שאין איטום.
9 כב' השופט: לא, אז גשם לא היה אמור לחדור מכל ה-?
- 10 ת: אני אסביר. בכפרים הערבים יש פרקטיקה שלא
11 לעשות איטום. יש איזה כל מיני פתרונות שנותנים,
12 של שיפועים, שפועים חזקים ונקזים עם החלקה של
13 הבטון. במקרה הזה לא היה שום דבר. כלום. לא
14 נקזים תקינים. לא שיפועים לא שום דבר. לא נראה
15 לי הגיוני, לבצע בדיקה בגג שאין בו איטום. אגב
16 סליחה, אני אוסיף עוד משהו, המטרה של בדיקת
17 הצפה היא לבדוק איטום. ואם אין איטום אז אין
18 טעם."
- 19 69. כלומר, לטענתו לא היה מקום לבצע בדיקת הצפה מאחר שלא היה כל איטום בגג, ובהעדר
20 איטום אין מקום לביצוע בדיקת הצפה. יש בתשובתו של מר הרוש משום הנחת המבוקש
21 הוכחה. השאלה שיש להוכיח היא האם קיים איטום אם לאו. לא ניתן לצאת מנקודת הנחה
22 כי לא קיים איטום ולכן לא נדרשה בדיקת הצפה. יש להוכיח קודם לכן שאכן לא היה איטום.
23 בעניין זה העיד ואישר מומחה בית המשפט כי לשם בדיקת קיומו של איטום נחוצה בדיקת
24 הצפה (פרוטוקול עמ' 7): "ת: בגגות עושים בדיקת הצפה ואז יודעים אם הגג מחזיר מים או
25 לא מחזיר מים."
- 26 70. כאמור, בדיקת הצפה הייתה יכולה לדמות לא רק את מזג האוויר הסוער שהתרחש ביום
27 האירוע, אלא גם הצטברות של מי גשמים בחורף רגיל, ואת הנסיבות בהן הקולטנים לא ספגו
28 את המים וגרמו להצטברות המים. ביצוע בדיקה היה מאפשר לבחון את הטענה כי במשך 8
29 השנים שקדמו לאירוע, התובעת לא חוותה אירוע של חדירת מי גשמים דרך התקרה (לכל
30 הפחות לא נטען או הוכח בפני כי סבלה מאירועי חדירת מי גשמים קודם לכן או כי הוגשה
31 תביעה לחברת הביטוח בנושא).

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

71. מומחה בית המשפט היטיב להסביר גם את נחיצות הבדיקה התרמית (מעבר לבדיקת ההצפה), כאשר בדיקה כזו יכולה הייתה לתת אינדיקציה למקומות מהם חדרו המים (עמ' 13-14 לפרוטוקול) ואף זיהוי מיקום הפגיעה בתקרה (עמ' 20 לפרוטוקול):

ת: יכול מאוד להיות שכמו שאתה אומר, ובוודאי שבבדיקה טרמית היה אפשר לזהות עד איפה הנזק בתקרה. מכיוון שהייתה שם תקרה משנית, אז יש שתי אפשרויות. אפשרות אחת שמאותה פגיעה חדרו מים, טפטפו על התקרה המשנית וזה התפשט על התקרה מבפנים, על התקרה המשנית וחלחל מכל מיני מקומות ואז באמת היריעה לא ניזוקה. יכול להיות מצב באמת שהמים חדרו תחת היריעה וחלחלו במקומות נוספים בתקרת הבטון, אבל זה רק בבדיקה שהיו צריכים לבצע בסמוך למועד."

72. כאשר מר הרוש נשאל על סמך מה קבע כי אין איטום בגג, וכיצד מוכחת על ידו הטענה בדבר העדר איטום, הרי שבעניין זה טען כי בדק פיזית בעצמו את הגג ונוכח לגלות שאין איטום. עוד טען, כי את העדר האיטום ניתן לראות מהתמונות שצורפו, בין היתר, לחוות דעתו, וכן מהתמונות שהוגשו לתיק בית המשפט. בכל הכבוד, הפכתי והפכתי בתמונות שהוצגו בפני, ולא מצאתי כי על סמך מוצגים אלה ניתן לקבוע כי לא קיים איטום בגג המבנה. כך, למשל, מהתמונות שהוצגו ושעל פיהן מתבקש בית המשפט להסיק כי אין איטום בגג המבנה, ניכר כי קיימת פסולת רבה, לרבות שכבה של בוץ על גג המבנה אשר מפריעה להבחין האם קיימות יריעות ביטומניות, אם לאו. למרות שמדובר בטענה מהותית ומרכזית אשר בעטיה ביססה הנתבעת את דחיית הכיסוי הביטוחי במכתב הדחייה, מר הרוש לא הקפיד לנקות את שטח הגג שלגביו נטען להעדר איטום ולבסס תיעוד על יסוד ראיה משמעותית ומהימנה ממנה ניתן להתרשם ויזואלית כי אין יריעות איטום בחלק התובעת על הגג (פרוטוקול עמ' 179-181):

"כב' השופט: לי יש שאלה. אם במועד הזה כבר אתה טוען שבבדיקה שלך הייתה הפרדה בין בגג, שחלק ממנו אטום עם יריעות וחלק לא אטום עם יריעות. ואתה אומר שהיה רק בטון חשוף. שאלה שסתם מסקרנת אותי. אולי בכל זאת, למה יש פה הרבה מאוד בוץ שמסתיר.

ת: זה פסולת.

כב' השופט: למה לא חשבת לנקות, להראות,

ת: יש לי תמונות. קודם כל, אני לא מנקה אני לא ניקיתי. אני לא מנקה אני לא זה,

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 בית המשפט פועל כ"זרועו הארוכה של בית המשפט", ומהווה גורם מקצועי וניטרלי האחראי
 2 לחוות דעתו בסוגיות שבמומחיות באופן אובייקטיבי ונטול פניות. בתוך כך, נהנה המומחה
 3 מטעם בית המשפט מאמון רב הנובע מחזקת התקינות והמקצועיות המיוחסת לו (רע"א
 4 5334/20 לנוקס השקעות בע"מ נ' י.מ.ש השקעות בע"מ, בפס' 20 (24.9.2020)).
- 5 77. לפיכך, הנטייה היא שלא לסטות מחוות דעתו של מומחה מטעם בית המשפט בהיעדר טעות
 6 בולטת, והלכה היא כי בית המשפט יאמץ את חוות הדעת של המומחה המקצועי שהוא ממנה
 7 שעה שחוות דעת המומחה תספק לבית המשפט נתונים מקצועיים שאינם בתחום מומחיותו
 8 של בית המשפט (ע"א 402/85 רחל מרקוביץ נ' עיריית ראשון-לציון, פ"ד מא(1) 133). אמנם,
 9 חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט אינה מגבילה את שיקול דעתו של בית המשפט,
 10 ומומחה בית המשפט הינו ככל העדים ושקילת עדותו מסורה לבית המשפט, אך בדרך כלל
 11 בית המשפט יאמץ את ממצאי המומחה המקצועי האובייקטיבי מטעמו וזאת בהיעדר סיבה
 12 משמעותית ובולטת שלא לעשות כן. בע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' רבי
 13 31.12.88) נקבע בהקשר זה:
- 14 "משממנה בית המשפט מומחה על מנת שחוות דעתו תספק לבית
 15 המשפט נתונים מקצועיים לצורך הכרעה בדיון, סביר להניח שבית
 16 המשפט יאמץ ממצאיו של המומחה אלא אם כן נראית סיבה בולטת
 17 לעין שלא לעשות זאת. אכן עד מומחה כמוהו ככל עד – שקילת אמינותו
 18 מסורה לבית המשפט ואין בעובדת היותו מומחה כדי להגביל שקול
 19 דעתו של בית המשפט. אך כאמור לא ייטה בית המשפט לסטות מחוות
 20 דעתו של המומחה בהיעדר נימוקים כבדי משקל שיניעוהו לעשות כן"
- 21 78. שלישית, ולמעלה מן הצורך, אוסיף כי לטעמי, ממילא קיים קושי בהסתמכות הנתבעת על
 22 הסיפא להרחבת נזקי טבע המחריגה אחריות בגין דליפת מי גשמים או ספיגתם דרך הקירות
 23 או התקרה. קושי זה נובע לטעמי מאחר שהנתבעת לא הבהירה כדבעי את ההחרגה של היקף
 24 הכיסוי הביטוחי, ולמעשה במידה מסוימת גרמה להטעיה של התובעת באשר להיקף הביטוח
 25 שנרכש על ידה.
- 26 79. עיון ברשימה מעלה כי הנתבעת ציינה את ההרחבה שנרכשה בגין נזקי טבע וציטטה חלק
 27 מהסעיף הרלבנטי בתנאים הכלליים (הג'יקט). אולם, דווקא את החלק הנוגע לצמצום היקף
 28 הביטוח במקרה של דליפת מי גשמים מהקירות או מהתקרה השמיטה מהציטוט ברשימה.
- 29 80. לכאורה, הגם שמדובר בהגדרת היקף הביטוח המכוסה בפוליסה, אפשר שניתן לראות
 30 בצמצום היקף הביטוח כסייג. ירון אליאס, בספרו, דיני ביטוח (מהדורה שלישית, 2016) עמ'
 31 670, מסביר משמעות הביטוי "סייג" בדיני הביטוח:

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 "הביטוי "סייג", כמשמעותו בדיני הביטוח, מתייחס הן לעצם החבות
 2 של המבטח והן להיקפה - כל תניה השוללת את חבות המבטח או
 3 מפחיתה את היקפה נכנסת בגדרו של הביטוי האמור. הסייגים
 4 לאחריותו החוזית של המבטח עשויים ללוש, לפיכך, צורות מצורות
 5 שונות המבחן להיותו של תנאי מסוים בפוליסה משום "סייג" או
 6 "חריג" לחבות המבטח אינו מבחן פורמאלי. המבחן הוא מבחן מהותי
 7 הנדרש לתכליתה של התניה הנבחנת. כל תניה אשר יש בה כדי לשלול
 8 או לצמצם אחריות לנזקים, אשר לולא כן היו מכוסים על-ידי הפוליסה,
 9 מהווה "סייג" כמשמעותו בדיני הביטוח."

10 81. אינני נדרש להכריע בסוגיה האם מדובר בסייג אם לאו בנסיבות העניין, ואולם אם מדובר
 11 ב"סייג" כאמור, הרי שאז היה על הנתבעת לפעול בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק חוזה
 12 הביטוח – קרי, התנאי או הסייג להיקף החבות יפורטו בפוליסה בסמוך לנושא שהם נוגעים
 13 לו או יציינו בה בהבלטה מיוחדת.

14 82. כך או כך, בין אם מדובר בסייג ובין אם לאו, דומה כי הנתבעת בחרה "להצניע" את המגבלה
 15 של הכיסוי בכל הנוגע לחדירת מי גשמים, באופן שיכול להיות בו משום הטעייה של המבוטח.
 16 חוברת התנאים הכללים אוזחת כמעט 100 עמודים ועשרות רבות של סעיפים שונים. הגם
 17 שבאחריות התובעת לקרוא את חוברת התנאים הכללים על כלל הוראותיה, לא מצאתי על
 18 שום מה מדוע בחרה הנתבעת לכלול אזכור וציטוט חלקי של סעיף הכיסוי ברשימה. איזה
 19 תכלית נועדה לשרת ההשמטה של החלק הזה ברשימה. יפים לעניין זה דברים שאמנם נאמרו
 20 בעניין **מוריאנו** לעיל ביחס לחובה הקמה מכוח סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, אולם ניכר כי יפה
 21 גם לענייננו:

22 "על-פי סעיף 3 סייג החבות או התנאות תלויים בהופעת הסיוג או
 23 ההתניה סמוך לנושא הנדון (הנושא המסווג או המותנה) או הבלטה
 24 מיוחדת שלו. סעיף 3 לחוק משתלב בתכלית הכללית של החוק, שהיא
 25 ההגנה על אינטרס המבוטח. הסעיף אינו מאפשר למבטח להגניב
 26 לפוליסה תניות המסייגות את החבות. החוק מטיל נטל על המבטח כדי
 27 להעלות את ההסתברות שהמבוטח יידע את הסייגם לחבות."

28 83. לסיכום סוגיית הכיסוי הביטוחי למקור הנזק במפלס העליון אני קובע כי בגג המבנה לא היה
 29 כל ליקוי שבגיניו התאפשרה חדירת מי הגשמים מבעד לתקרה, וחדירת המים התאפשרה אך
 30 ורק בשל הסערה, בין אם דרך מעברי הצינורות ובין אם דרך התקרה. בהתאם, ונוכח פרשנות
 31 תכליתית של הפוליסה, אני מוצא כי יש כיסוי ביטוחי לנזק שנגרם לתובעת במפלס העליון
 32 כתוצאה מחדירת מי הגשמים.

33 חדירת המים במפלס התחתון

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

84. כאמור, להבדיל מהמחלוקת הנוגעת לחדירת מי הגשמים למפלס העליון והטענה בדבר העדר כיסוי על פי הפוליסה, המחלוקת לעניין חדירת המים למפלס התחתון עוסקת בדרישת הגבהת המלאי והציוד לגובה 15 ס"מ מעל הרצפה. הנתבעת אינה כופרת כי מקור חדירת המים במפלס התחתון מכוסה תחת הפוליסה, אולם לטענתה, היות והתובעת לא מילאה אחר דרישת ההגבהה, שהינה לטענתה תנאי מוקדם לכיסוי הביטוחי, גם נזקים אלו אינם חוסים תחת הכיסוי הביטוחי בפוליסה.
85. התובעת מצידה טענה כי הדרישה להגבהת הסחורה לגובה של 15 ס"מ לא הובאה כלל לידיעתה עובר לאירוע נשוא תביעה זו, ולכן לא חלה עליה דרישה זו, והיא אינה יכולה לשמש טעם לדחיית הכיסוי הביטוחי.
86. במענה לכך טענה הנתבעת, כי טענה זו בבחינת הרחבת חזית אסורה, היות ולא נטענה בכתב התביעה, התובעת לא מימשה את זכותה להגשת כתב תשובה, בו יכלה להעלות טענה זו, וטענה זו עלתה לראשונה בתצהירו של מנהל התובעת.
87. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים לעניין קיומה של הרחבת חזית, מצאתי כי יש ממש בטענת הנתבעת לפיה, טענות התובעת בעניין חובת היידוע של הנתבעת את ההגבהה הנדרשת היא הרחבת חזית אסורה. עיון בכתב התביעה מלמד כי הטענה בדבר העדר ידיעה בדבר החובה להגביה את המלאי 15 ס"מ מעל הרצפה, לא היוותה חלק מחזית המחלוקת. טענה זו נטענה לראשונה בתצהירו של מנהל התובעת, ולכן חזקה על התובעת כי דרישת הנתבעת להגבהה הסחורה בגובה 15 ס"מ מעל הרצפה הובאה לידיעתה, ואסביר.
88. טענה פוזיטיבית להיעדר ידיעה לא נטענה בכתב התביעה, תחת זאת בסעיף 16 לכתב התביעה התייחסה התובעת לתנאי להקלת הסיכון בהאי לישנא: "כאן המקום להעיר - כי טענת הנתבעת כאילו מלאי התובעת לא היה מונח בגובה הנקוב בפוליסה ובתנאי המיגון שגוי, וממילא - מים רבים הציפו את בית העסק של התובעת, וארגזים מלאים בסחורה היו מלאים במים לגובה של כ-40-30 ס"מ (!!!) ואין כל נפקות לטענת הנתבעת בדבר "אי עמידה בתנאי מיגון" טענה, אשר לכל היותר, במידה ותתקבל, יכולה להיות יפה לעניין החמרת סיכון (ס' 18 לחוק חוזה הביטוח) ובוודאי שלא טענה לדחיית כיסוי".
89. מנהל התובעת אישור בתצהירו (סעיף 20 לתצהירו) כי דרישת הנתבעת להגבהת המלאי נודעה לו לראשונה כאשר קיבל את מכתב הדחיה, על אף זאת, בחרה התובעת שלא לטעון בכתב התביעה כי חרף האמור המכתב הדחיה, לא הובאה לידיעתה דרישה כזו, ואף לא טענה זו במסגרת כתב תשובה (שלא הוגש) במענה לכתב ההגנה. התובעת טענה כי קיבלה את רשימת

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הפוליסה, אך לא טענה כי לא קיבלה את חוברת התנאים הכללים (הג'קט) ואת הסקר המצוין
2 ברשימת הפוליסה.
- 3 90. במסגרת השלמת הטיעון בעל פה נתבקש ב"כ התובעת להתייחס לטענה בדבר הרחבת חזית,
4 ולהפנות את בית המשפט למקום בכתב התביעה בו נטען כי הדרישה להגבהת המלאי לגובה
5 של 15 ס"מ לא הובאה לידיעתם ולכן לא חלה על המקרה דנן. תשובתו של ב"כ התובעת הייתה
6 כי לכתב התביעה צורף נספח א' הכולל "העתק פוליסת הביטוח המצויה בידי התובעת".
7 לטענתו, בכך שציינו כי שצירפו את מה שמצוי בדיהם, עולה המסקנה כי מה שלא צורף אינו
8 מצוי ברשותם, ולכן אינו בידיעתם: "לשאלת ביהמ"ש, שמפנה אותי לסעיף 16 לכתב
9 התביעה ומדוע לא ציינו זאת, וכי אין זכר לדברים שאני אומר, אני משיב, שטענתי מה
10 קיבלתי ומה הנפקות היא טענה משפטית" (פרו' מיום 20.7.2023, עמ' 14, ש' 9-8).
- 11 91. בכל הכבוד, אין בידי לקבל הסבר זה לטענה בדבר הרחבת חזית אסורה. על התובעת להגדיר
12 באופן מפורש את גדר המחלוקות ואת הפלוגתאות שבין הצדדים במסגרת כתב התביעה.
13 זכותה של הנתבעת לדעת בפני מה עליה להתגונן בעת הכנה והגשת כתב ההגנה מטעמה. אין
14 לדרוש מהנתבעת להסיק מסקנות שאינן בהכרח עולות מהנטען בכתב התביעה. העובדה כי
15 התובעת צירפה את הפוליסה שברשותה, לא מחייבת את המסקנה כי היא לא מודעת לדרישות
16 המיגון, בפרט כאשר ניתן להבין מהאמור בכתב התביעה כי היא מתייחסת ספציפית לטענות
17 המיגון ומשמעותן, ומעלה טענות הגנה שונות מהטענה של אי ידיעה.
- 18 92. בנסיבות אלה, יש לראות את התובעת כמוחזקת כמי שמודעת לדרישה להגבהת המלאי לגובה
19 של לפחות 15 ס"מ מעל הרצפה.
- 20 93. בהתאם, לטענת הנתבעת, דרישת הגבהת המלאי והציוד הינה תנאי מוקדם לכיסוי הביטוחי,
21 אותה התובעת לא מילאה, לכן הנוזקים במפלס התחתון לא יזכו לכיסוי ביטוחי. לשם בחינת
22 טענת הנתבעת יש לעמוד, ראשית, על הקשר בין הדרישה להגבהת המלאי לבין הנוזק שנגרם.
23 לאחר מכן, יש לעמוד על המשמעות של דרישת ההגבהה כאמור.
- 24 94. בהתאם לחוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, גובה המים במפלס התחתון הגיע לכדי 10
25 ס"מ. בסעיף 17.2 לחוות דעתו קובע המומחה כי "לגבי הגובה של המים הערכתי כי המים
26 לא עברו גובה של 10 ס"מ, לא הוצגו לי ממצאים שאוכל לאשר שהגובה היה מעבר לכך".
- 27 95. בעדותו בבית המשפט הסביר מומחה בית המשפט את המתודיקה למסקנתו. לשיטתו, היות
28 ועץ סופח מים באופן איטי יותר מאשר קרטון, יכול היה להעריך כי גובה המים במפלס

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 התחתון לא עלה על 10 ס"מ למרות השיפועים של רצפת המפלס, משום שהשיפועים הללו לא
2 היו משמעותיים במיוחד על מנת להשפיע על בדיקתו (פרוטוקול עמ' 35-32):
- 3 "ת: חד משמעית לא, אבל עוד פעם, כמו שאמרתי, הקרטון סופח
4 יותר, העץ סופח פחות. בד"כ על העץ הסימן הוא יותר
5 מדויק. כשאנחנו רואים הצפה של דירה, אז הסימן על
6 הדלתות, לפעמים עוד נשאר הסימן, אז יכול להיות שהעץ
7 משך עוד 1 ס"מ, פחות 0.5 ס"מ, אבל זה פחות או יותר
8 הגבול של המים שאנחנו רואים. אז העץ הוא אינדיקטור
9 הרבה יותר טוב מקרטון ולכן אני חושב,"
- 10 ת: המים הגיעו פחות או יותר לאותו גובה בכל המחסן כי
11 הרצפה היא לא לגמרי ישרה, אבל היא לא עם שיפויים של
12 "6,
- 13 96. עוד קבע מומחה בית המשפט, כי נוכח העובדה כי המים לא הגיעו לגובה של 10 ס"מ, הרי
14 שהגבהת הציוד והמלאי, היתה מונעת את הנזקים שנגרמו למלאי או לכל הפחות, היתה
15 מפחיתה אותם, ולכן אי הגבהת הציוד והמלאי החמירה את סיכון הנתבעת, ובשל החמרה זו
16 יש להפחית את הפיצוי בשיעור 20%.
- 17 97. התובעת טענה כי דרישות הסוקר לא הובאו לידיעתה, אך לטענתה, לכל היותר היה עליה
18 להגביה את הציוד והמלאי לגובה של 7 ס"מ, כפי שנדרש בפוליסה עבור ציוד אלקטרוני,
19 היות והיא עוסקת בחשמל וציוד אלקטרוני. איני מקבל טענתה זו של התובעת: ראשית – אם
20 פנתה התובעת לפוליסה, הרי חזקה עליה שתבחין כי התנאי להגבהת הינו לגובה 12 ס"מ מעל
21 הרצפה. שנית – בפרק ציוד אלקטרוני סעיף 2.2. להגדרות מוגדר הרכוש המבוטח "הציוד
22 האלקטרוני המפורט ברשימה, לרבות כל חלק ממנו". ברשימת הפוליסה לא מפורט ציוד
23 אלקטרוני כחלק מהתכולה. שלישית - מרשימת המלאי וחוות דעת המומחה עולה כי לא
24 מדובר בציוד אלקטרוניקה, וגם מטעם זה דין הטענה להידחות.
- 25 98. לכן מסקנתי היא כי הגבהת הציוד והמלאי בגובה של 15 ס"מ מעל הרצפה הייתה מונעת את
26 הסיכון לנתבעת או לכל הפחות מפחיתה אותו.
- 27 99. כעת, אפנה לבחינת מהות הדרישה, כלומר, האם דרישת הגבהת הציוד והמלאי הינה תנאי
28 מוקדם לכיסוי הביטוחי כפי שטענה הנתבעת, ולכן אי עמידה בדרישה זו שוללת את הכיסוי
29 הביטוחי, או שמא מדובר בתנאי להקלת הסיכון, כטענת התובעת, אשר אינה שוללת את
30 הכיסוי הביטוחי אך עשויה להפחית את תגמולי הביטוח שמשולמים למבוטח.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

100. הנתבעת טענה כי משהתובעת לא פעלה על פי דרישת הפוליסה להגבהת הסחורה, הפרה את חוזה הביטוח שנחתם עימה, והנתבעת כמבטחת סבירה, אחרת, הייתה מסרבת להתקשר עם התובעת בעסקת הביטוח, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, לו היה ידוע לה, כי התובעת אינה מקיימת ו/או אינה מתכוונת לקיים את האמצעים להקלה בסיכון שסוכמו עמה, ואף הייתה פועלת לביטול פוליסת הביטוח לו עובדה זו הייתה מתגלה לה במהלך תקופת הביטוח.
101. התובעת, לעומת זאת, טענה כי אין מדובר בתנאי מוקדם לכיסוי הביטוחי, ולכל היותר מדובר בהחמרת סיכון לפי סעיף 18 לחוק חוזה הביטוח.
102. סעיף 21 לחוק חוזה ביטוח אשר כותרתו "אמצעים להקלת הסיכון" קובע:
- "הותנה שעל המבוטח או על המוטב לנקוט אמצעי להקלת סיכנונו של המבטח הקלה מהותית ואותו אמצעי לא ננקט תוך הזמן שנקבע לכך, יחולו הוראות סעיפים 18 ו-19, בשינויים המחויבים."
103. סעיף 18 לחוק, אשר כותרתו "תוצאות של החמרת הסיכון", קובע בחלקו הראשון את זכותו של המבטח לבטל את חוזה הביטוח מקום בו חל שינוי מהותי המביא להחמרת הסיכון בטרם קרה מקרה הביטוח. סעיף קטן (ג) עוסק במקרה בו ארע מקרה הביטוח בטרם בוטל החוזה:
- (ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים לפי המקובל אצלו במצב שלאחר השינוי לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:
- (1) לא ניתנה הודעה לפי סעיף 17, והדבר נעשה בכוונת מרמה;
- (2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע שהמצב הוא כפי שהוא לאחר השינוי; במקרה זה זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר השינוי.
104. ההלכה לעניין העיקרון הטמון בנסיבות בהן מבטחת מבקשת לשלול כיסוי ביטוחי בהסתמכותה על אי מילוי תנאי להקלה בסיכון, נידונה ברע"א 3260/10 חתמי לוידיס נ' אליהו סלוצקי (15.9.2013) שם קבע בית המשפט כי:
- "התוצאה העולה במשולב מסעיפים אלה היא שאי-נקיטת אמצעי להקלת סיכנונו של המבטח בזמן שנקבע לכך אינה גוררת, באופן אוטומטי, שלילה של הכיסוי הביטוחי, אלא הפחתה יחסית של שיעור התגמולים – על-פי היחס בין דמי הביטוח ששולמו לבין דמי הביטוח שהיו משתלמים במצב שבו לא ננקט האמצעי, והכול בכפוף למצב שבו

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 אף מבטח סביר לא היה מתקשר בחוזה שאינו מחייב נקיטת אותו
2 אמצעי. הסדר זה מהווה דוגמא חשובה למגמתו הצרכנית של החוק,
3 הבאה לחזק את מעמדו של המבוטח מול המבטח"
- 4 105. בחינת הטענה כי מדובר בהחמרת הסיכון, תעשה בשני שלבים כפי שהתווה בית המשפט
5 בעניין סלוצקי: (1) האם מדובר בהחמרת סיכון כה חמורה עד כי מבטח סביר היה נמנע
6 מלהתקשר בחוזה דומה אף בדמי ביטוח מרובים יותר. נטל להוכיח שמבטח סביר לא היה
7 נקשר בחוזה הביטוח, אף בעבור דמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאשורו, מוטל
8 על המבטח; (2) ככל שהתשובה לשאלה הראשונה הינה שלילית, יבחנו דמי הביטוח שהיו
9 משתלמים נוכח השינוי בסיכון, ובהתאם לכך מהו שיעור תגמולי הביטוח הראויים להשתלם
10 לתובעת בעניינינו. גם הנטל להוכיח את דבר קיומה של פוליסה מקבילה שעל בסיסה יש לחשב
11 את התשלום היחסי הביטוח לבין המבוטח: "אשר על כן, נטל ההוכחה בכל הנוגע לקיומה
12 של פוליסה חלופית – ממשית או היפותטית – כמו גם בכל הנוגע לסטנדרט המקובל אצל
13 מבטח סביר – מוטל על חברת הביטוח" (סלוצקי, עמ' 19)
- 14 106. לאחר בחינה ושקילת טענות הצדדים, לא מצאתי כי הנתבעת עמדה בנטל להוכיח כי בנסיבות
15 המקרה מבטחת סבירה לא הייתה מבטחת את התובעת אף בהעדר הגבהה של המלאי לגובה
16 של 15 ס"מ.
- 17 107. על מנת להוכיח את טענתה כי כמבטחת סבירה לא הייתה מתקשרת בחוזה הביטוח עם
18 התובעת אף לא בדמי ביטוח מרובים יותר, צירפה הנתבעת לראיותיה את חוות דעתה של הגב'
19 קטיה שוורצמן, יועצת לניהול סיכונים בביטוח כללי. בחקירתה בבית המשפט לא הסבירה
20 גב' שוורצמן באופן חד משמעי כי חברת ביטוח אחרת הייתה מסרבת לבטח ללא תנאי
21 להגבהה הסחורה. בחוות דעתה הפנתה הגב' שוורצמן לפוליסות ביטוח דומות של חברות
22 ביטוח ישראליות אחרות, אשר דורשות הגבהה פחותה שדרשה הנתבעת, ובכלל זה הגבהה
23 של 10 ס"מ. רוצה לומר, אף לשיטת הגב' שוורצמן, הגבהה בגובה של 15 ס"מ אינה בבחינת
24 כזה ראה וקדש. אפשר שחברת ביטוח אחרת לא הייתה עומדת, במסגרת ניהול סיכונים, על
25 דרישת הגבהה של 15 ס"מ, אלא מסתפקת, למשל, ב- 10 ס"מ (ראו למשל סעיף 2.5-27 לחוות
26 דעת השל הגב' שוורצמן).
- 27 108. ברי, כי במקרה שכזה, חברת ביטוח אשר הייתה מבטחת את המבנה ועומדת על דרישת
28 הגבהה של 10 ס"מ בלבד, לא הייתה יכול לטעון להיעדר כיסוי ביטוחי מאחר וגם הגבהה של
29 10 ס"מ לא הייתה מסייעת במניעת הנזק (ובמקרה שכזה לכל היותר הייתה נבחנת הטענה
30 לקיומו של קש"ס והפחתת הסיכון בהתאם).

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

109. הגב' שוורצמן בחרה להביא חלקים נבחרים מתוך הפוליסות השונות לתוך חוות דעתה, אך לא הציגה לבית המשפט, פוליסה אחת ממנה ניתן ללמוד כי חברת הביטוח תסרב לבטח תכולה בעסק, ללא הגבלת התכולה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר.
110. תשובה לשאלה האם הנתבעת אכן הייתה מסרבת להתקשר עם התובעת אף בדמי ביטוח מרובים יותר, נתקבלה, בחקירתה של הגב' בת חן דורי חתמת הנתבעת. הגב דורי השיבה לשאלת בית המשפט כי הנתבעת עצמה, תאפשר למבוטח לרכוש כיסוי ביטוחי הכולל הנחת סחורה על הרצפה בדמי ביטוח מרובים יותר (עמ' 235-234 לפרוטוקול):

- 8 "גב' דורי: יש פה עניין אחר. מאחר והוא לא קנה את ההרחבה,
9 זו הרחבה אופציונלית לרכוש שמונח על הרצפה, זו
10 הרחבה אופציונלית. מאחר והוא לא ביקש ממני
11 לרכוש אותה, לא התייחסתי לזה. ז"א, או אותה
12 חתמת לצורך העניין. ההרחבה לרכוש שמונח על
13 הרצפה, היא הרחבה אופציונלית בפוליסה. אם הוא
14 היה בא ואומר לי, בת-חן, תבטחי לי בבקשה רכוש
15 שמונח על הרצפה, אז אני הייתי שוקלת אם להכניס
16 את זה לפוליסה.
- 17 כב' השופט: אבל, זה לא בהרחבה.
- 18 גב' דורי: אני לא יכולה לדרוש ממך לבצע, להתקין אזעקה
19 אם אתה לא רוצה פריצה. אני לא יכולה לדרוש
20 ממך. אתה לא רוצה כיסוי פריצה.
- 21 גב' דורי: אילו היה קונה את ההרחבה.
- 22 כב' השופט: איזו הרחבה?
- 23 גב' דורי: הרחבה אופציונלית, לרכוש שמונח על הרצפה.
24 בג'קט הפוליסה יש הרחבה אופציונלית. כמו
25 שאנחנו קונים נזקי טבע, פריצה, יש גם רכוש שלא
26 מטבעו להיות על הרצפה, ובכל זאת הוא מונח. ואז
27 אנחנו בודקים את זה, אם בכלל להכניס, אם
28 להכניס את זה לפוליסה.
- 29 כב' השופט: ז"א את אומרת, זה לא רלוונטי 12 ס"מ או 15 ס"מ,
30 זה לא רלוונטי בכלל?
- 31 גב' דורי: בדיוק. כי הוא לא ביקש ממני את ההרחבה. ז"א,
32 לא היה שם בכלל את המקום לשיקול דעת."

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

111. מחקירותיהן של הגב' שוורצמן והגב' דורי, התרשמתי כי לו נתבקשה הנתבעת, הייתה בוחנת ושוקלת האם להתקשר בחוזה ביטוח עם התובעת בדמי ביטוח מרובים יותר תחת ההגבה הנדרשת. מטעם זה, ברי כי לא ניתן לטעון כי מבטחת סבירה לא הייתה מתקשרת בהסכם בהעדר האמצעים למיגון. עצם האפשרות לשקול את הדבר אילו הייתה נדרשת ההרחבה המבטלת את דרישת ההגבה, ועצם קיומה של הרחבה אופציונאלית בפוליסה במסגרתה ניתן בנסיבות המתאימות לרכוש אפשרות להנחת הציוד על הקרקע תמורת דמי ביטוח מגבוהים יותר, הן הנותנות שלא ניתן להסיק שמבטחת סבירה לא הייתה מתקשרת בהסכם ביטוח כאמור.
112. לכן, מסקנתי היא כי דרישתה של הנתבעת להגבהת הציוד והמלאי לגובה 15 ס"מ מעל הרצפה, הינה תנאי להקלת הסיכון.
113. למעלה מן הצורך אוסיף ואעיר, כי במסגרת השלמת הטיעון בעל פה טענה הנתבעת כי למעשה הבחינה אינה מה מבטחת סבירה הייתה עושה, אלא האם דרישת הנתבעת היא דרישה סבירה. אין בידי לקבל טענה זו. עיון בהלכת **סלוצקי**, כמו גם בחוק חוזה ביטוח מלמד כי הבחינה הינה בחינה של מבטחת סבירה ולא של דרישה סבירה ממבטחת.
114. משקבעתי כי מדובר בתנאי להקלת הסיכון, אבחן תחולתו של סעיף 21 לחוק, אשר חל על מצבים של נקיטת אמצעים להקלת הסיכון. כאמור, מומחה בית המשפט קבע כי אילו התובעת הייתה מניחה את המלאי והציוד בגובה של 15 ס"מ מעל הרצפה, הייתה מאיינת את הסיכון אילו נחשפה הנתבעת, ולכל הפחות יכולה הייתה לצמצמו באופן משמעותי. לכן, כאשר מדובר בתנאי להקלת הסיכון נפנה לתחולתו של סעיף 18 (ג) לחוק במרכזו עומד הסדר התשלום היחסי, כפי שהוסבר בעניין **סלוצקי**:
- "בהתאם ליחס בין דמי הביטוח המוסכמים לדמי הביטוח "שהיו משתלמים" למבטח "לפי המקובל אצלו" ללא האמצעי להקלת סיכון. על כן, לכאורה, הזכות לקבלת תגמולי הביטוח המופחתים מותנית בכך שאכן קיימת אצל המבטח חלופה ביטוחית יקרה יותר שעומדת לרשותו של מי שאינו נוקט באמצעי להקלת הסיכון"
115. בנוסף, נקבע בעניין **סלוצקי** כי הנטל להוכיח את דבר קיומה של פוליסה מקבילה שעל בסיסה יש לחשב את התשלום היחסי, מוטל על הנתבעת.
116. בעניינינו, הנתבעת לא הרימה נטל זה ולא הציגה כל חלופה או פוליסה בדמי ביטוח שונים שאינה כוללת את אמצעי המיגון כאמור. הגב' שוורצמן, הסתפקה באמירות כלליות ולא הניחה כל תשתית לבחינת פערי הפרמיה במקרה שבו לא נדרשים אמצעי המיגון. לעומתה,

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 הגב דורי, חתמת הנתבעת, הסבירה כי קיימת האופציה לרכוש הרחבה, בדמי ביטוח מרובים
2 יותר אשר תקנה למבוטח כיסוי ביטוחי לנזקי מים גם כאשר סחורה נמצאת על הרצפה אף
3 שטבעה שלא להימצא על הרצפה. אולם, לא הונחה כל תשתית ראייתית לפערים בפרמיה
4 כאמור. מאחר והנטל כאמור מוטל על כתפי הנתבעת, הרי שאי עמידה בנטל מאיינת את
5 האפשרות לקבוע את השלכות אי העמידה בתנאי המיגון על שיעור הנזק הנטען.

6 117. משהגעתי לכלל מסקנה כי התובעת הפרה את התנאי להקלת הסיכון, אך מנגד הנתבעת לא
7 הוכיחה כי מבטח סביר לא היה מתקשר בחוזה ביטוח בנסיבות אלו, ואף לא הביאה ראיות
8 לתשלום פרמיה בפוליסה מקבילה, על בסיסה ניתן יהיה לחשב את התשלום היחסי, הרי
9 שבדומה לפרשת **סלוצקי**, אין בפניי ראיות הנוגעות לשאלה, אילו דמי ביטוח היה גובה
10 המבטח הסביר, שעל בסיסן ניתן יהיה להכריע מהו התשלום היחסי בו תחוב הנתבעת.

11 118. תוצאת הדברים היא, כי על אף שהתובעת לא עמדה בדרישת התנאי להקלת הסיכון, ולא
12 הגביה את הציוד והמלאי לגובה 15 ס"מ מעל הרצפה, תזכה היא בתגמולי הביטוח בהתאם
13 לשיעור הנזק למפלס התחתון.

14 שיעור הנזק שנגרם לתובעת בעקבות האירוע

15 119. בכתב התביעה טוענת התובעת כי הנזקים שנגרמו לה כתוצאה ממקרה הביטוח הם בסך
16 1,358,146 ₪ הכוללים את הנזקים למלאי: הנזק למלאי במפלס העליון - 185,334 ₪, הנזק
17 למלאי במפלס התחתון - 588,136 ₪. נזק לציוד שהוחזק במחסן - 70,656 ₪, תיקון תקרה
18 אקוסטית - 25,000 ₪ בתוספת מע"מ ועוד 2,460 ₪ בתוספת מע"מ, תיקון גג המבנה 35,000 ₪,
19 תיקון מערכת החשמל - 39,800 ₪ שכ"ט המומחים - 118,927 ₪, הוצאות שונות טרדה והפסד
20 ימי עבודה 20,000 ₪ אובדן רווחים 255,455 ₪.

21 120. להלן אדון בטענות השונות לראשני הנזק כמפורט לעיל:

22 נזק למלאי

23 121. כאמור הנזק למלאי במפלס העליון עומד לטענת התובעת על סך של 185,334 ₪, ואילו הנזק
24 למלאי במפלס התחתון עומד לטענתה על סך של 588,136 ₪. סה"כ על פי תביעתה עומד נזק
25 המלאי על סך של 773,470 ₪. התובעת ביססה חישוביה לנזקים למלאי על בסיס מחירי
26 העלות.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

122. במהלך שלב הגשת הראיות, ולאחר מכן בשלב הסיכומים, ביקשה התובעת לטעון כי למעשה את הנזק למלאי צריך לחשב, בהתאם להוראות הפוליסה, על פי עלות מכירה ולא על פי מחיר עלות.

123. מדובר בהרחבת חזית אסורה ואין בידי לקבל את הטענה לחישוב נזק המלאי במחירי עלות מכירה כנטען. כאשר נתבקשה התייחסות ב"כ התובעת במהלך השלמת הטיעון בעל-פה, אישר כי טענה זו עלתה בשלב מאוחר יותר, ורק כתוצאה מחוות דעת החשבונאית שהוגשה בשלב מאוחר ולא כחלק מכתב התביעה. בעניין זה טען ב"כ התובעת (פרו' מיום 20.7.2023 עמ' 17 ש' 6-1):

9 "לשאלת ביהמ"ש, תביעת המלאי בכתב התביעה אינם בערכי מכירה
10 וזה נטען בשלב מאוחר יותר כאשר היא פנתה לרואה חשבון לקבלת
11 חוות דעת. מדובר בחישוב שחברת ביטוח סבירה הייתה צריכה לעשות
12 בגלל הוראות ביט שהיא רוצה להסתמך עליהן. הזיקט הספציפי הוא
13 זיקט מנו ביט של מנורה, ואם רצתה להסתמך עליו, הייתה צריכה גם
14 לחשב לפיו. אם ביהמ"ש לא יקבל את טענת התובעת לגבי שווי המלאי,
15 ביהמ"ש מתבקש לקבוע בפסה"ד שחברת הביטוח הפרה את חובתה
16 לערוך את החישוב על הוראות ביט."

124. השאלה הרלבנטית לעניין חזית המחלוקת אינה מה חברת ביטוח הייתה צריכה לחשב בהתאם לפוליסה, כי אם מה הסעד שהנתבע על ידי התובעת בכתב התביעה. מקום בו התובעת תבעה סעד כספי, ובהתאם שילמה אגרה על פי הסעד הכספי המבוקש, הרי שהיא מוגבלת לטענה ולסעד שנתבע על ידה בכתב התביעה. ככל שביקשה לשנות את הסעד ולטעון כי הסכום הנכון לעניין המלאי הוא סכום גבוה יותר אשר מבוסס על ערכי מכירה, היה עליה לבקש את תיקון כתב התביעה בהתאם. משלא עשתה כן, מוגבלת התובעת לסעד המבוקש בכתב התביעה.

125. מעיון בחוות דעת השמאים מטעם הצדדים, דומה כי אין מחלוקת בין הצדדים באשר למלאי שניזוק כאמור. בעניין זה גם השמאי מטעם הנתבעת, מר המאירי ז"ל, אישר בחוות דעתו את הטענה בעניין המלאי בציינו כי "בבדיקת התביעה היא נמצאה נאותה מבחינת כמויות ומחירים". יחד עם זאת, הועלתה לעניין זה הסתייגות אחת אשר עניינה בשיעור הניצולת של המלאי הניזוק. על פי הנתען, קיימת ניצולת בשיעור של 25% אשר מעמידה את אומדן הנזק על סך של 580,102 ₪ (441,102 ₪ מלאי במחסן; 139,000 מלאי בחנות).

126. פוליסה מגדירה ניצולת - שרידי הרכוש המבוטח שבגינו תובע המבוטח תגמולי הביטוח. על פי תנאי הפוליסה בקרות מקרה הביטוח בגינו זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח, רשאי המבטח,

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 על פי שיקול דעתו, לפעול בקשר עם הנצולת כדלקמן: להפחית את ערכה של הנצולת, אם
2 היא בעלת ערך למבוטח, מתגמולי הביטוח בגין הרכוש שניזוק. או לקבל לבעלותו את
3 הנצולת. במצב דברים זה, לא יופחת ערך הנצולת מתגמולי הביטוח בגין הרכוש שניזוק.
- 4 127. במסגרת חוות דעתו התייחס מומחה בית המשפט גם לטענת בדבר קיומה של ניצולת למלאי.
5 המומחה סבור כי יש לנכות מתגמולי הביטוח ערכה של הנצולת, יחד עם זאת, הוא סבור כי
6 לא ניתן לקבוע באופן שרירותי שיעור קבוע של ניצולת לכל המלאי. היות ומדובר במוצרי
7 חשמל, יש לטעמו לעשות אבחנה בין המוצרים השונים, משום שישנם מוצרי חשמל שאין
8 לעשות בהם שימוש כלל, אף אם הם ניזוקו באופן מזערי. עוד טען מומחה בית המשפט בחוות
9 דעתו, ובחקירתו כי ככל שהנתבעת רצתה לנכות ניצולת בשיעור 25% היה עליה לקבל חוות
10 דעת של חשמלאי שיקבע שניתן להמשיך ולעשות שימוש במוצרים אלו למרות שניזוקו ממים.
11 עמ' 25 לפרוטוקול:
- 12 "ת: אז אני חושב שבסכומי מלאי כאלה כדאי לקחת מהנדס חשמל, כי
13 יכול מאוד להיות שמהנדס חשמל במקרה כזה יקבע ניצולת הרבה יותר
14 גבוהה, כי הוא יכול לאשר את המוצרים, לראות אותם, לבחון אותם
15 ולהגיד, המוצרים האלה כן ניזוקו או לא ניזוקו ולא באופן שרירותי
16 לתת איזה שהוא מספר."
- 17 128. בהתאם, בחוות דעתו חישב המומחה ערך המלאי שניזוק וניכה את המוצרים שסבר שניתן
18 לעשות בהם שימוש והם בבחינת ניצולת. מומחה בית המשפט הסביר כי מוצר שבתכונותיו
19 הינו מוצר שעמיד למים, ורק אריזתו נפגמה, אין סיבה שלא למכור אותו. בסופו של דבר,
20 בהערכת הנזק לאחר ניכוי הנצולת, העריך המומחה את הנזק למלאי בסך של 709,536 ₪.
- 21 129. אשר לנזקים למבנה, המומחה מטעם בית המשפט העריך כי נזקים אלה מסתכמים בסך של
22 53,150 ₪ (תיקון מערכת החשמל סך של 24,000 ₪; תיקון התקרה סך של 12,400 ₪ תיקון
23 גג המבנה – אומנם העבודות שנעשו על ידי התובעת כללו את כל שטח הגג, אך המומחה ציין
24 כי היות ונראה בתמונות כי היו יריעות אטימה בגג נדרש לכל היותר תיקון מקומי בסך 3,000
25 ₪; עבודות חברת השיקום על סמך החשבונות שהוצגו לו בסך של 13,750 ₪).
- 26 130. התובעת טוענת כי הפיצוי בגין נזקים אלו יש לשלם בערכי כינון ולא בערכי שיפוי כפי שטוענת
27 הנתבעת.
- 28 131. בהקשר זה יש לבחון הגדרת שיפוי וכינון על פי הפוליסה. ערך כינון הינו שוויו של המוצר
29 המבוטח כחדש. על מנת שמבוטח יפוצה בערך כינון על מנת להוכיח רכישה ו/או תיקון/הקמה

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 של הרכוש המבוטח. ערך שיפוי משמעו שוויו הממשי של הנכס עובר לקרות מקרה הביטוח,
2 כלומר ערכו כחדש בניכוי בלאי ו/או פחת.
- 3 132. בעניינינו מומחה בית המשפט העריך את עלויות השיקום, בין היתר על סמך אסמכתאות
4 לתיקון שהוצגו על ידי התובעת. לא מצאתי לסטות מקביעות אלה של המומחה ואלה לא
5 נסתרו. לנוכח האמור לעיל גם לא מצאתי כי יש, כטענת התובעת, להוסיף על הסכום שקבע
6 המומחה סך נוסף של 12,000 ₪, שכן לא מצאתי כי בהכרח מדובר בחדירת מים שחלחלו
7 מתחת ליריעות האיטום.
- 8 133. אשר לכלי העבודה והציוד שניזוקו – בכתב התביעה עתרה התובעת לפיצוי סך של 70,656 ₪
9 בגין ציוד שניזוק בעקבות ההצפה במפלס התחתון. בחוות דעתו קבע המומחה כי ערכו של
10 הציוד כחדש עומד על סך של 83,845 ₪ (ערכי כינון) ואילו כמשומשים העריכם בשיעור 60%
11 מעלותם כחדשים ובסך 50,307 ₪ (ערכי שיפוי).
- 12 134. לטענת התובעת היא זכאית לפיצוי בגין הציוד כאמור בערכי כינון. בעניין זה מפנה התובעת
13 לסעיף 1.5 בעמ' 22 לגיקט הפוליסה, וכן לעדותו של המומחה מטעם בית המשפט בעמ' 22, ש'
14 11-24. לאחר עיון בטענות התובעת, לא מצאתי בסיס לטענה כי היא זכאית לפיצוי בגין הציוד
15 שניזוק בערכי כינון.
- 16 135. בהתאם לאמור בסעיף 1.5 לפוליסה – תשלום בערך כינון – בקרות מקרה ביטוח יהיו תגמולי
17 ביטוח בגין אבדן או נזק לרכוש המבוטח, למעט מלאי, בערכי כינון. ואולם, בהתאם לאמור,
18 התשלום בערכי כינון מותנה בהקמה מחדש על ידי המבוטח, או תיקון או החלפה של הרכוש
19 שאבד או ניזוק. בעניין זה נקבע בסעיף 1.5(ב)–(ג):
- 20 "ב) התשלום בהתאם לסעיף זה מותנה בהקמה מחדש בידי המבוטח
21 או תיקון או החלפה של הרכוש שאבד או ניזוק וזאת ללא שינויים
22 באיכות ובסוג הרכוש או בהשוואה לרכוש שאבד או ניזוק.
- 23 (ג) לא הוקם מחדש, תוקן או הוחלף הרכוש שאבד או ניזוק, יהיו
24 תגמולי הביטוח בעדו לפי ערך שיפוי, כהגדרתו בסעיף קטן ח' להלן"
- 25 136. כלומר, לצורך קבלת פיצוי בערכי כינון, על התובעת היה להניח תשתית עובדתית לפיה היא
26 רכשה ו/או החליפה את הציוד שניזוק בציוד חדש מאותו סוג. אין די בהצגת שווי הציוד
27 שניזוק.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 137. בעניין זה, גם ההפניה לעדות המומחה מטעם בית המשפט אין בה כדי לבסס פיצוי בערכי
 2 כינון. מעיון בעדותו עולה כי גם המומחה מציין, כי אם "מביאים" את המוצרים כחדשים, יש
 3 לשלם כחדשים. לא ניתן ללמוד מעדותו של המומחה לפיה בכל מקרה יש לשלם לתובעת
 4 בערכי כינון, מה גם שממילא אין בעדותו של המומחה כדי להכריע בסוגיה שהינה משפטית
 5 ונלמדת מהוראות הפוליסה:

6 "ש: אוקי, מהניסיון שלך, פוליסה של עסק היא פוליסת כינון,
 7 לגבי ציוד, היא פוליסת כינון או פוליסת שיפוי, חברת
 8 הביטוח צריכה לשלם בערך כינון או בערך שיפוי?

9 ת: אם מביאים את המוצרים האלה כחדש, צריכים לשלם
 10 כחדש.

11 ש: אורי, זאת אומרת ביום האירוע זה היה משומש, אבל היה
 12 צריך לשלם להם כחדש?

13 ת: על כלי העבודה כן.

14 ש: זאת אומרת היה צריך לשלם את ה- 83 אלף ולא את ה- 50
 15 ובוודאי לא את ה- 25?

16 ת: כן.

17 ש: כי אני מפנה אותך להרחבה הספציפית בפוליסה, סעיף 1.5
 18 בזיקט של הפוליסה. כבודו, אני אתן אותו, זיקט שכבר הוגש
 19 לכבודו, 1.5, באופן מפורש תשלום בערך כינון, בקרות מקרה
 20 הביטוח צריך לשלם לפי ערך כינון. חברי חולק על זה?"

21 138. הינה כי כן, גם מעדותו ניתן להבין כי הכוונה היא, במקרה שהתובעת רכשה ציוד חדש, יש
 22 לשלם לה בערך של ציוד חדש. אלא שכאמור, בענייננו, לא הונחה כל ראיה שהתובעת רכשה
 23 ציוד חדש חלף הציוד שניזוק.

24 139. משכך, הפיצוי לתובעת יהיה בערכי שיפוי ויעמוד על סך של 50,307 ₪.

25 ביטוח חסר

26 140. הנתבעת טוענת כי חישוב נזקה של התובעת ביחס למלאי שניזוק יש לבסס על חישוב ביטוח
 27 חסר. לטענתה, המלאי הנמצא במחסני התובעת ואשר מאוחסן מחוץ למבנה בו אירע הנזק,
 28 הוא חלק מהמלאי המבוטח בפוליסה, ומשום שהמלאי שנספר בסמוך לאחר האירוע נמצא

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 גבוה מהמלאי המבוטח, ככל שיקבע כי יש לפצות את התובעת, הפיצוי צריך להיות על פי
2 חישוב חסר.

3 141. מקורו הנורמטיבי של ביטוח חסר קבוע בסעיף 60 לחוק חוזה ביטוח אשר קובע את עיקרון
4 המיצוע במקרים של ביטוח חסר:

5 "היה בשעת כריתת החוזה סכום הביטוח פחות משוויו של הנכס
6 המבוטח, תפחת חבות המבטח בשיעור יחסי שהוא כיחס שבין סכום
7 הביטוח לבין שווי הנכס בשעת כריתת החוזה."

8 142. הסעיף קובע כי זכאות המבוטח לפיצוי תפחת ביחס ישר לחלקיות הביטוח. לפיכך, לצורך
9 הכרעה בשאלה האם בפנינו מקרה של ביטוח חסר יש להשוות בין סכום הביטוח לשווי הנכס
10 המבוטח בשעת כריתת החוזה. היינו, להשוות בין כמות המלאי שנמצאה בבית העסק ביום
11 קרות הנזק לכמות המלאי אשר מבוטחת בפוליסה תחת פרק תכולה.

12 143. לטענת התובעת, על פי הפוליסה המלאי בעסק בוטח בסך 1,500,000 ₪, אולם לטעמה יש
13 לחשב את הנזק למלאי על פי המלאי שנספר על ידי המומחה מטעמה, ואשר כולל את המלאי
14 במחסן נוסף, חיצוני. לטענת התובעת המלאי בפועל עומד על סך של 2,500,000 ₪, ולכן הנזק
15 למלאי בחישוב ביטוח חסר הינו 348,061 ₪.

16 144. מנהל התובעת התייחס בתצהירו לטענת ביטוח החסר (סעיף 18) וטען כי האירוע התרחש
17 בתחילת השנה, ותקופה זו מאופיינת ברכישות מלאי לצורך אספקה ללקוחות. לטעמו, אין
18 מדובר במלאי אשר מיועד לאחסון בחנות ולכן אינו מהווה סיכון מהסיכונים הרלבנטיים. עוד
19 טען, כי המלאי הנוסף שנרכש בגינו טענה התובעת לביטוח חסר כלל לא היה בבית העסק ביום
20 האירוע אלא היה מאוחסן במחסנים של התובעת שאינם נמצאים בבית העסק.

21 145. בחקירתו אישר מנהל התובעת כי המלאי מנוהל במערכת ממוחשבת ובסוף השנה נרכש מלאי
22 נוסף משיקולי מס. מנהל התובעת אישר כי בבעלותו מספר מחסנים בהן מאוחסנת הסחורה
23 (עמ' 111-112 לפרוטוקול):

24 "ת: יש לנו מחסן בתוך העסק שזה הקומת קרקע. יש לנו את
25 הקומת ביניים ויש לנו את הקומה למעלה אז זה 3. יש 3
26 מחסנים. יש לנו גם ממול עוד מחסן אחד קטן שהוא ברמפה
27 ויש לנו עוד מחסן שהוא ליד הבית.

28 ש: הבנתי, ומה הכתובות של המחסנים האלה?

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ת: אחד ליד העסק ואחד אצלי, ברחוב מאמן.
- 2 ש: הבנתי, וזה מחסנים שהם בבעלותך?
- 3 ת: כן."
- 4 146. עוד השיב בחקירתו כי כל מלאי שמגיע נכנס למערכת המלאי הממוחשבת, אך אין רישום
5 באיזה מחסן נמצא כל פריט (פרוטוקול עמ' 111-112):
- 6 "ש: וכשחורה מגיעה לעסק שלכם, זה לא נרשם לאיזה מחסן
7 היא הולכת?
- 8 ת: לא, לא נרשם לאיזה מחסן היא הולכת, לא.
- 9 ש: לא?
- 10 ת: במיוחד בתקופה הזו, אני אומר לך, סוף השנה בדרך כלל
11 מאופיין ברכישות מאסיביות בגלל זיכוי מס ועניינים"
- 12 147. בשים לב למחלוקת שבין הצדדים, נדרש המומחה מטעם בית המשפט, במסגרת המינוי, ליתן
13 דעתו בחוות הדעת גם לטענה בדבר ביטוח חסר.
- 14 148. למעשה, המחלוקת העיקרית בסוגיה זו נסובה על שיעור המלאי שהיה בעסק ערב האירוע,
15 וכן בשאלה האם יש לכלול במסגרת המלאי המבוטח גם את המלאי שהיה מאוחסן במחסן
16 החיצוני והנפרד שלא ניזוק באירוע.
- 17 149. מחוות דעתו של מומחה בית המשפט, לאחר שקיבל לידי את המסמכים והנתונים הנדרשים
18 לבחינת מלאי הסחורה שהיה בעסק בערב האירוע, נמצא כי ביום 25.1.2018 עמד שיעור
19 המלאי בעסק, כולל במחסן הנוסף, על סך של 1,844,990 ₪. מתוך הסכום האמור, סך של
20 247,655 ₪ יש לייחס למלאי במחסן הנוסף (ראו טבלה עמ' 33 לחוות דעת המומחה).
- 21 150. בעדותו הבהיר המומחה כי הוא התייחס למלאי בהתאם לנתונים שהוצגו בפניו (מאזן
22 31.12.2017 ונתוני רכישות פחות מכירות 25.1.2018), ולא על סמך נתונים סופיים שהופיעו
23 בחוות דעת הצדדים (עמ' 72 לפרוטוקול):
- 24 "ת: המלאי כולו, כולל המחסן הנוסף, 1.844 מיליון.
25 ללא המחסן הנוסף זה 1.597 מיליון.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 כב' השופט: אז כאילו, המספרים של ה-1.932 מיליון וה-2.4
2 מיליון, אין להם איזו שהיא אסמכתא עליהם. טוב,

3 ת: ביקשתי חומר וזה מה שנשלח אליי ואז בניתי את
4 זה לפי מה שנשלח אליי ב-10/08/21,"

5 151. בחוות דעתו, ערך המומחה את הבדיקה באשר לביטוח חסר על יסוד נתוני המלאי האמורים
6 ובהתייחס לשתי אפשרויות: האחת, האם יש ביטוח חסר כאשר נלקח בחשבון גם המלאי
7 המאוחסן במחסן נוסף (במקרה כזה שווי המלאי יעמדו על סך 1,844,000 ₪); השנייה, כאשר
8 לא נלקח בחשבון המלאי במחסן הנוסף כחלק מהמלאי המבוטח (במקרה כזה שווי המלאי
9 יעמוד על סך של 1,597,000 ₪).

10 152. על פי תחשיב ביטוח החסר שערך מומחה בית המשפט, בכל מקרה קיים ביטוח חסר, אלא
11 ששיעורו משתנה ביחס לשאלה האם נלקח בחשבון המלאי במחסן הנוסף, אם לאו. אם נלקח
12 בחשבון המלאי שמאוחסן במחסן הנוסף, הרי שערך המלאי שניזוק לאחר חישוב ביטוח
13 החסר הוא בסך של 576,861 ₪. לעומת זאת, אם לא נלקח בחשבון המלאי במחסן הנוסף,
14 ערך המלאי שניזוק הוא 666,299 ₪ (עמ' 34 לחוות דעת המומחה).

15 153. לפיכך, השאלה היא האם יש לקחת בחשבון את המלאי במחסן הנוסף בחישוב תת הביטוח,
16 אם לאו. בחוות דעתו ציין המומחה מטעם בית המשפט כי הוא סבור שאין מקום להתייחס
17 בחישוב ביטוח החסר למלאי מחסן הנוסף הואיל והפיצול מפחית סיכון (סעיף 17.5 לחוות
18 הדעת; ראו גם פרוטוקול עמ' 3, ש' 19-26).

19 154. בטרם אדרש לשאלה זו, אקדים ואציין, כי חישוב המלאי מטעם הנתבעת, נערך ע"י שמאי
20 הנתבעת, יוני המאירי ז"ל אשר הלך לעולמו בטרם נחקר על חוות דעתו. לאור זאת, לא ניתנה
21 הזדמנות לחקור את עורך חוות הדעת על חוות דעתו במסגרת חקירה נגדית. ככלל, חוות דעתו
22 של מומחה מטעם הצדדים כמוה כתצהיר, ועל מנת שבית משפט יוכל לשקול אם לקבל את
23 האמור בחוות דעת המומחה, על בית המשפט להתרשם מחקירתו. לבית המשפט לא הייתה
24 הזדמנות להתרשם מעורך חוות הדעת, ולא ניתן היה לבחון את חוות דעתו ולהעמידה במבחן
25 החקירה הנגדית (ראו בעניין זה הדברים שנאמרו בע"א 2266/01 ששון לוי נ' וינדזברג דינה
26 ((17.11.2002)).

27 155. לגופה של הטענה – לטענת הנתבעת, בפוליסת הביטוח המבטחת את העסק כתובת העסק על
28 פי הפוליסה היא "כפר קרע". בהתאם, לטענתה, מאחר והמחסן הנוסף מצוי בתחומי כפר
29 קרע, הרי שיש לכלול אותו תחת מלאי העסק המבוטח בפוליסה, וממילא יש לכלול אותו בעת
30 עריכת חישוב תת הביטוח. הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי לראיה, בכל הנוגע לחישוב הפסדי

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הרווחים, התובעת עושה שימוש גם במלאי שבמחסן הנוסף, וגם מטעם זה יש לכלול את
2 המלאי במסגרת חישוב ביטוח החסר.
- 3 156. לעומת זאת, לטענת התובעת, המחסן הנוסף לא מבוטח תחת הפוליסה. הוא מעולם לא דווח
4 לחברת הביטוח במסגרת עריכת הפוליסה ובהתאם נציג של החברה מעולם לא הגיע למחסן,
5 לא ערך בקר מיגון למחסן ולא כלל אותו בהצעת הביטוח.
- 6 157. דומני, שבכל מקרה אחר שבו היה נגרם נזק למלאי במחסן הנוסף, שני הצדדים היו מחזיקים
7 בדעות ועמדות הפוכות לאלה בהן אוחזות כעת. כך, במקרה של נזק למחסן הנוסף התובעת
8 הייתה ממחרת לטעון כי המחסן מכוסה בפוליסה, שכן הפוליסה מכסה את כל עסקי
9 המבוטחת בכפר קרע. לעומתה, הנתבעת הייתה נזקקת וטוענת כי המחסן הנוסף מעולם לא
10 נכלל בהצעת הביטוח, לא דווח לחברת הביטוח ולא נערך כל סקר מיגון כאמור.
- 11 158. לאחר ששקלתי ובחנתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות מקרה דנן אין
12 להתחשב במלאי שבמחסן הנוסף לצורך עריכת חישוב ביטוח החסר. אכן, כתובת העסק
13 בפוליסה היא "כפר קרע" אשר לכאורה יכולה לכלול גם את המחסן הנוסף, ואולם, מהראיות
14 שהונחו בפני עולה המסקנה כי המחסן הנוסף לא נכלל בפוליסת הביטוח שהנפיקה הנתבעת.
- 15 159. מהראיות שבתיק עולה כי במקרים אחרים כאשר היו מבנים נוספים על המבנה בו אירע הנזק,
16 הנתבעת קיבלה דיווח מפורט, ואף שלחה סוקר שיערוך סקר סיכונים לקראת בחינת הצעת
17 הביטוח ועריכת חוזה ביטוח עם התובעת. בתצהירה אף הפנתה הגב' דורי לסקר שנערך על
18 ידי הסוקר דניאל קסלסי, וציינה כי הסקר מתייחס למבנה אחר של התובעת (סעיף 4 לתצהיר
19 הגב' דורי). מהסקר עולה כי הסוקר נשלח לבחון ביטוח של מבנה איסכורית נפרד של התובעת.
20 בדוח אף הומלץ על ידו שלא להסכים לבטח את המבנה האמור.
- 21 160. רוצה לומר, במקרים שהם התובעת ביקשה לבטח מבנים נוספים, נשלח דיווח מתאים
22 לנתבעת וזו שלחה מטעמה סוקר שיבחן את המבנה המדובר. אילו ביקשה הנתבעת לבטח את
23 מחסני התובעת כחלק מהפוליסה בעניינינו, חזקה עליה שגם לעניין המחסן הנוסף, ככל והיה
24 מדווח, הייתה מבקשת לעשות סקר.
- 25 161. הנתבעת לא הציגה כל מסמך, הצעת ביטוח, סקר או כל ראיה אחרת ממנה ניתן ללמוד כי
26 ידעה בזמן אמת, עוד קודם להנפקת הפוליסה ו/או עוד קודם אירוע הביטוח הנדון, על המחסן
27 הנוסף או כי זה דווח לה. למעשה, הפעם הראשונה, כך על פי הראיות שבפני, שסוגיית המחסן
28 הנוסף עלתה, היא במסגרת חוות דעת השמאי בטענה לביטוח חסר.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

162. מקום בו אין כל ראיה על כך שהנתבעת לקחה בחשבון בעת עריכת הצעת הביטוח או פוליסת הביטוח גם את המחסן הנוסף ו/או את המלאי שלו, לא ניתן לבסס הסתמכות על המלאי המאוחסן בו לצורך עריכת חישוב ביטוח חסר.

163. אין בידי לקבל את הטענה כי יש להתחשב במלאי רק משום שהתובעת מתחשבת בו לצורך חישוב הפסדי הרווחים. בעניין זה מקובלת עלי עמדת התובעת ולפיה התחשבות במלאי שבמחסן הנוסף במסגרת עריכת תחשיב הפסדי הרווחים, אינו משליך לעניין טענת ביטוח החסר. חישוב הפסדי רווחי התובעת מחייבים התחשבות בכלל המכירות והרכישות, ובכל בתנועת המלאי בהתאם למחזור המכירות. כך, לצורך עריכת רווחי התובעת היה עליה לקחת בחשבון גם מלאי או מכירות מחוץ לכפר קרע, ובלבד שמדובר בחלק מהמחזור העסקי של התובעת. מיקום המלאי או המכירה אינו רלבנטי לצורך חישוב המחזור או רווחי התובעת.

164. בנסיבות אלה, אני מקבל את ממצאי מומחה בית המשפט לעניין ערך המלאי אשר היה מצוי בבית העסק, ללא חישוב המלאי במחסן. בהתאם, אני מעמיד את הנזק למלאי על סך של 666,299 ₪.

14 האם נגרמו לתובעת אובדן רווחים כתוצאה מאי תשלום תגמולי הביטוח?

165. התובעת טוענת כי מפאת אי תשלום תגמולי הביטוח בעבור המלאי שניזוק, נותרה בפני שוקת שבורה ונגרמו לה אובדן רווחים שהוערכו ע"י רו"ח מומחה מטעמה בסך 255,455 ₪.

166. הנתבעת טוענת מנגד, כי אין כיסוי לנזקים הנטענים על ידי התובעת ובכל מקרה הנזקים הנטענים מופרכים. עוד טוענת הנתבעת כי התובעת הפרה את חובתה ולא הקטינה את נזקה כמתחייב.

167. הצדדים הגישו חוות דעת מומחים מטעמן, לעניין אובדן הרווחים הנטען שנגרם לתובעת בשל אי תשלום תגמולי הביטוח.

168. נוכח הפער החשבונאי בין הצדדים, בהחלטתו מיום 21.2.2022 מינה בית המשפט את רו"ח טולדנו כמומחה מטעמו בתחום החשבונאי. בהמשך, בהחלטתו מיום 2.3.2022 מינה את רו"ח אורן טל כמומחה מטעם בית המשפט בתחום החשבונאי.

169. מומחה התובעת, רו"ח רומנו, מצא במסגרת חוות דעתו, כי בשל אי תשלומי תגמולי הביטוח עבור המלאי הניזוק נגרם לתובעת אובדן רווח בסך 295,777 ₪. רו"ח רומנו הסביר את התחשיב שערך כך שעל פי תנאי הפוליסה נזק למלאי יחושב במקרה של מוצרים מוגמרים לפי

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ערך מכירה ביום הנזק בניכוי הרווח. הוא בדק את שיעור הרווח בשנים 2017, 2019 וקבע כי
2 הוא עומד בשנת 2017 על 25.66% ובשנת 2019 על 24.46%. בשנת 2018 קבע כי אחוז הרווח
3 בהתאם למלאי שניזוק הינו 11.58%. יחד עם זאת, בחקירתו הנגדית לא ידע להשיב כמה
4 מוצרים נמכרו בשנת 2018 וכמה נקנו (פרוטוקול עמ' 132 מול שורות 19-25).
- 5 170. מנגד, מומחה הנתבעת, רו"ח גירון, הסביר בחוות דעתו כי לא ניתן להסתמך על שנת 2017
6 כפי שעשה מומחה הנתבעת משום שלטענתו שנה זו אינה מייצגת בשל מלאי הסגירה הגבוה
7 שאינו מייצג את המצב החשבונאי הנכון. לכן, לצורך עריכת התחשיב השתמש בנתוני 2016
8 תוך שהוא עורך את החישוב באופן זהה לחישוב שערך מומחה התובעת. לטענתו, אחוז הרווח
9 המייצג למלאי הניזוק הינו בשיעור 6.78% ולכן אובדן הרווחים כתוצאה מהמלאי הניזוק הינו
10 63,278 ₪. בחקירתו בבית המשפט, הסביר מומחה הנתבעת כי שנת 2017 אינה שנה מייצגת
11 משום שמלאי הסגירה שלה לעומת מלאי סגירה של השנים אחריה ולפניה שונה ובהתאם גם
12 אחוז הרווח.
- 13 171. יצוין, כי הנתבעת טענה שהתחשיב וחוות הדעת שנערכו על ידי מומחה התובעת מהווים
14 הרחבת חזית, וכי חוות הדעת שהוגשה על ידה, הוגשה למען הזהירות. לטענתה, בכתב
15 התביעה טענה התובעת לאובדן רווחים נוכח אי תשלום תגמולי הביטוח, אולם לא הוכח כל
16 נזק ואובדן רווחים בשל אי תשלום כאמור.
- 17 172. המומחה מטעם בית המשפט נדרש להכריע במחלוקת בין מומחי הצדדים. המומחה ערך
18 חישוב של אחוז הרווח בכל שנה לשנים 2016-2017-2019 ומנתונים אלו חישב את הממוצע
19 וקבע כי אחוז הרווח הממוצע הינו 18.97%, ומכאן חישב כי אובדן הרווח למלאי הניזוק הינו
20 205,271 ₪.
- 21 173. לאחר שבחנתי ועמדתי על מכלול טענות הצדדים וחוות הדעת, הגעתי לכלל מסקנה כי
22 בנסיבות מקרה דנן, אף בהינתן חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, התובעת לא עמדה
23 בנטל להוכיח כי נגרמו לה נזקים כלשהם בעקבות אי תשלום תגמולי הביטוח.
- 24 174. בעניין זה אבהיר, כי לטעמי הן המומחה מטעם התובעת והן המומחה מטעם הנתבעת, נגררו
25 לבחינת שיעור הרווח הפוטנציאלי שלכאורה הייתה התובעת יכולה לעשות על המלאי שניזוק,
26 ככל והמלאי האמור היה ברשותה. מטעם זה, מאחר שהמומחה מטעם בית המשפט נדרש
27 להכריע במחלוקת בין הצדדים, הרי שגם המומחה כאמור נגרר לבחינת שאלת פוטנציאל
28 הרווח של התובעת. ככל והיה עלי להכריע בשאלה מה הרווח הפוטנציאלי שהתובעת הייתה
29 יכולה לעשות על מלאי בשיעור שניזוק, כי אז הייתי מאמץ את חוות דעת המומחה מטעם בית

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

1 המשפט, על טעמיה ונימוקיה. ברם, אני סבור כי עוד בטרם בחינת פוטנציאל הרווח, היה על
 2 התובעת לעמוד בנטל להוכיח קיומה של תשתית מקדמית לצורך פיצוי בגין אובדן רווח. תנאי
 3 להוכחת אובדן פוטנציאלי של רווח הוא ראשית להוכיח כי אכן נמנעה מהתובעת האפשרות
 4 למכור את המלאי הניזוק, לרבות הוכחה כי לא היה ברשותה מלאי חליפי לצורך מכירה. רק
 5 במקרה שבו לא היה במחסני התובעת מלאי נוסף, זהה למלאי שניזוק ושבעטיו נדרש הפיצוי,
 6 ניתן היה לבחון האם נמנע ממנה הרווח שבמכירת המלאי שניזוק. מקום בו חרף המלאי
 7 שניזוק, היה במלאי שנותר במחסני התובעת מספיק מלאי חליפי, כי אז לא נמנעה מהתובעת
 8 האפשרות למכור את המלאי ולהרוויח את שיעור הרווח בפועל.

9 175. לחילופין, ובהנחה שהיה מלאי חליפי במחסן שלא ניזוק, היה על התובעת להוכיח כי בטווח
 10 הזמן שבו הייתה אמורה לקבל את הפיצוי בגין המלאי שנישוק, הייתה ביכולתה האפשרות
 11 למכור הן את המלאי שניזוק והן את המלאי הנותר, וכי רק בעקבות אי תשלום הסכום במועד,
 12 נמנעה ממנו האפשרות למכור בתוך פרק הזמן הקצר של תשלום סכום הפיצוי, את כל המלאי
 13 שהיה ברשותה. גם בעניין זה התובעת לטעמי לא עמדה בנטל המוטל עליה.

14 176. כאמור, הנזק לו טוענת התובעת הוא בפשטותו נזק שנגרם לה משום שלטענתה לא היו
 15 ברשותה הפריטים שניזוקו על מנת שתוכל להמשיך למכור אותם, ולהרוויח בהתאם לשיעור
 16 הרווח. לטענתה, אילו הייתה מקבלת את תגמולי הביטוח בגין הנזק המלאי, במועד הנקוב
 17 בפוליסה, הרי שלא היה נגרם לה נזק מסוג זה. אלא שהמומחים, לרבות המומחה מטעם בית
 18 המשפט, לא בדקו האם במחסני התובעת לא היה מלאי נוסף שלא ניזוק, זהה למלאי שניזוק,
 19 ושניתן היה למכור חלף המלאי שניזוק.

20 177. מנהל התובעת העיד בחקירתו כי בוצעה רכישת מלאי גדולה יותר בשלהי 2017 אשר אוחסנה
 21 במספר מחסנים ולא בבית העסק. עוד העיד מנהל התובעת, כי כל פריט שנכנס למערכת ניהול
 22 המלאי נרשם במספר סידורי (מק"ט) ויש רישום של פריטים שנכנסו ורישום של פריטים
 23 שיצאו. כלומר, בבדיקה פשוטה הייתה בידי התובעת האפשרות להראות מהו המלאי
 24 שברשותה מכל אחד מסוגי הפריטים שניזוקו, מיד לאחר האירוע. כלומר, התובעת יכלה
 25 להראות האם המלאי שמצוי אצלה במחסנים האחרים, כולל גם את הפריטים שניזוקו.

26 178. גם רו"ח התובעת מר פתחי אישר בחקירתו (פרוטוקול עמ' 123) כי מלאי התובעת מנוהל
 27 באופן כזה שבכל רגע נתון ניתן לדעת מה נכנס למלאי ומה יצא:

28 "ש: זאת אומרת שאני יכול להגיע לחישוב יחסית מדויק של כמה
 29 סחורה היה בעסק בערב האירוע?

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ת: כן.
- 2 ש: ואני יכול לדעת בעצם לגבי כל מוצר בניהול המלאי, מתי
3 הוא נרכש שוב אחרי האירוע?
- 4 ת: למה אתה מתכוון כל מוצר, אתה מתכוון ברמה של הפריט
5 עצמו או ברמה של ה-Item, של המק"ט?
- 6 ש: של המק"ט.
- 7 ת: כן, כי אתה יודע,
- 8 ש: ברור,
- 9 ת: לפי הניהול של המלאי אתה רואה כניסות ויציאות. זה מה
10 שאתה רואה."
- 11 179. כלומר, ביכולתה של התובעת לדעת מתי נרכש כל מוצר שניזוק ובהתאם לבחון אם נגרם נזק
12 של אובדן רווחים, אם לאו.
- 13 180. ויודגש, לא מדובר בעניין של מה בכך. הנטל להוכחת הפסד רווח הנובע מאי תשלום תגמולי
14 ביטוח מוטל על התובעת. לצורך עמידה בנטל האמור עליה להוכיח בראש ובראשונה כי לא
15 היה ברשותה תחליף למלאי שניזוק או מלאי נוסף מסוגו של המלאי שניזוק או כי נמנעה
16 ממנה האפשרות למכור את המלאי שניזוק על פי סוגו. מקום לא הוכחה אותה מניעות
17 ממכירת מלאי מהסוג שניזוק, לא ניתן לטעון להפסד רווחים. אין די בכך שגם המומחה מטעם
18 בית המשפט העריך את הרווח הפוטנציאלי של מכירת המלאי הניזוק כדי לבסס הפסק רווח
19 בפועל.
- 20 181. תהיות אלה נדרשו במסגרת חקירתו של המומחה מטעם בית המשפט שאף אישר את
21 ההשלכות והרלבנטיות של בדיקה כאמור (פרו' מיום 19.6.2023 עמ' 205-207).
- 22 182. נמצא אפוא, כי בדיקה כאמור של יכולת המכירה של מוצרים כדוגמת המלאי שניזוק, לא
23 נעשתה, ולא הונחה כל ראייה שממנה ניתן ללמוד כי בפועל התובעת לא יכלה למכור במהלך
24 תקופה כלשהי מוצרים כדוגמת הפרטים שניזוקו. הנזק לו טוען המומחה כנזק אפשרי
25 בשיבוש המכירות של התובעת, אינו הנזק הנתבע וממילא לא ניתן לשום את הנזק המשני
26 שנגרם בעקבות הצורך בהתמודדות עם נזקי הסערה.

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

183. הוא הדין גם באפשרות החליפית לפיה, הייתה התובעת מוכיחה כי בתוך פרק הזמן שבו הייתה אמורה לקבל את הפיצוי על פי הפוליסה, הייתה מצליחה למכור את כל המלאי שהיה ברשותה מהסוג שניזוק (הן את המלאי שניזוק והן את המלאי מאותו סוג שלא ניזוק ונותר במחסניה). במקרה כזה היה על התובעת להוכיח כי בתוך פרק זמן קצר יחסית, בהנחה והייתה מקבלת את הפיצוי האמור, הייתה מצליחה לרכוש מלאי נוסף מסוג ובכמות המלאי שניזוק, ועוד יותר מכך – מצליחה למכור אותו באותו פרק זמן. כל זאת, לא הוכח על ידי התובעת ולא הונחה כל תשתית עובדתית לכך.

184. לכן, בנסיבות אלה, מצאתי לדחות את תביעת התובעת לעניין הפסדי רווחים, הואיל ולא מצאתי כל אינדיקציה כי לתובעת נגרמו אובדן רווחים כתוצאה מאי תשלום תגמולי הביטוח.

10 ריבית עונשית

185. לטענת התובעת, יש להשית על הנתבעת ריבית עונשית, מכוח סעיף 28 א לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981 וזאת בשל הימנעותה של הנתבעת שלא כדין ובחוסר תום לב לשלם לה בהתאם לתנאי הפוליסה.

186. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, הפעלת הסנקציה מכוח סעיף 28א' תעשה רק במקרים נדירים וחריגים, וכי תנאי לחיוב בתשלום הריבית המיוחדת הוא אי תשלום תגמולים שלא היו שנויים במחלוקת בתום לב. המבחן הוא במבחן אובייקטיבי, "המבטח הסביר", כאשר תום ליבו של המבטח נבחן על פי כלל נסיבות העניין. ככל, וכפי שכבר נפסק, השימוש בסעיף זה נעשה במשורה, ורק במקרים בהם חברת הביטוח עשתה שימוש לרעה בהליך המשפטי כדי לעכב את התשלום, נקטה בהליכי סרק וסירבה לשלם את תגמולי הביטוח מסיבה בלתי עניינית ושלא בתום לב (ע"א 4819/92 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' ישר, פ"ד מט(2) 749 (1995); רע"א 3121/04 עברוני נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (17.5.05)).

187. ברע"א 2244/04 ר.ד. משקאות גורמה בע"מ נ' אליהו חברה לביטוח בע"מ (1.12.04) עמד בית המשפט על הנסיבות לפסיקת ריבית עונשית כאמור:

"תום לבה של החברה המבטחת נבחן על פי כלל הנסיבות האופפות את הענין, והתנהגותו של המבטח עשויה להוות מרכיב במערכת נסיבות זו, אולם לא בהכרח מרכיב מרכזי ומכריע לענין זה. הריבית המיוחדת נושאת אופי של סנקציה אשר יש לנקוט הקפדה יתירה בטרם תוטל על המבטח, ויש להותירה לאותם מקרים מיוחדים ונדירים בהם הוכח באופן ברור חוסר תום לבו של המבטח בסירובו לקיים את חיובו, אף

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 שעל פי מבחני תום הלב החיוב לשלם את תגמולי הביטוח לא אמור היה
2 להיות שנוי במחלוקת באופן אמיתי."
- 3 188. על מנת להראות, כי המחלוקת הינה בתום לב, די לה לחברת הביטוח אם תציג טעם לסירובה
4 לשלם את תגמולי הביטוח, ובלבד שמדובר בטעם ענייני ואמיתי ולא נימוק המבקש להעניק
5 מחסה לחברה המבטחת המנסה להתחמק מחובותיה בטענות שעל פניהן אין בהן ממש (ע"א
6 4819/92 אליהו חברה לביטוח בע"מ ואח' נ' ישר (30.7.1995)).
- 7 189. בחינת טענות הנתבעת תעשה באופן שעל בית המשפט לבחון האם טענות חברת הביטוח נטענו
8 בחוסר תום לב כך שהדיון נוהל ללא כל הצדקה משפטית או מוסרית או שמא הייתה מחלוקת
9 בתום לב והיה לחברת הביטוח טיעון עובדתי ו/או טיעון עובדתי המבוסס על טיעון משפטי
10 (ע"א (מחוזי ת"א) 3711/07 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' קידר מיכאל
11 (16.3.2009)).
- 12 190. בעניינינו מכלל הראיות שהובאו בפניי לא התרשמתי כי סירובה של הנתבעת לשלם את
13 תגמולי הביטוח היה שלא בתום לב או כי ניהול ההליך היה ניהול סרק ורק במטרה להימנע
14 מתשלום תגמולי ביטוח. אני סבור, כי המחלוקת בעניינינו הייתה לגיטימית וביסודה טענות
15 בדבר פרשנות של פוליסת הביטוח וכן טענות בדבר אי עמידת התובעת באמצעי המיגון
16 הנדרשים.
- 17 191. אני סבור כי מקרה זה נמנה על המקרים החריגים בהם על בית המשפט לנקוט בסנקציה
18 הקבועה בסעיף 28 לחוק חוזה ביטוח, ולחייב את הנתבעת בריבית עונשית.
- 19 החזר הוצאות שונות
- 20 192. במסגרת תביעתה, טענה התובעת להחזרת הוצאות מוגברות טרדה והפסד ימי עבודה. בפועל,
21 התובעת לא הניחה כל תשתית עובדתית להוכחת ראש נזק. להוכחת הנזק האמור היה על
22 התובע להניח ראיות מהן ניתן ללמוד על זיעור הנזק הנתבע.
- 23 193. ממילא, התובעת גם לא הסביר כיצד הגיעה לשיעור הנזק הנתבע בגין רכיב זה.
- 24 194. מטעמים אלה, אני דוחה את התביעה בגין ראש נזק זה.
- 25 סוף דבר
- 26 195. לנוכח האמור לעיל אני מורה כדלקמן:

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 חיוב הנתבעת בנוקדי התובעת: 195.1
- 2 195.1.1 ביחס לפיצוי בגין הנזק שנגרם למלאי התובעת, אני מחייב את
3 הנתבעת לפצות את התובעת בסך של 666,299 ₪.
- 4 195.1.2 ביחס לפיצוי בגין נזקים למבנה כולל עבודות תיקון ליקויים
5 ראשונות, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעת סך של 53,150 ₪.
- 6 195.1.3 ביחס לפיצוי בגין נזקים לציוד שניזוק במפלס התחתון, אני
7 מחייב את הנתבעת לשלם לתובעת סך של 50,307 ₪.
- 8 195.1.4 ביחס לפיצוי בגין החזר הוצאות שונות – כאמור לעיל, התביעה
9 לסעד זה נדחית.
- 10 195.1.5 ביחס לאובדן רווחים - כאמור לעיל, התביעה לסעד זה נדחית.
- 11 195.2 בהתאם, סה"כ יעמוד הנזק כאמור לעיל על סך של 769,756 ₪. על פי הוראות
12 הפוליסה, וכפי שטענה הנתבעת בכתב ההגנה (סעיף 42), מתוך הסכום האמור יש להפחית
13 את סכום ההשתתפות העצמית בה חבה התובעת. בהתאם להוראות הפוליסה והרשימה,
14 במקרה של נזקי טבע סכום ההשתתפות העצמית יעמוד על 5% מגובה הנזק (ולא פחות או
15 יותר מסכום המינימום/מקסימום). משכך, מהסכום האמור יש להפחית את סכום
16 ההשתתפות העצמית בסך של 38,488 ₪. בהתאם, סכום הפיצוי יעמוד על סך של 731,268
17 ₪, בתוספת ריבית והצמדה כדין ממועד הגשת התביעה ועד למועד פסק הדין.
- 18 195.3 בנוסף, הנתבעת תשלם לתובעת החזר הוצאות כמפורט להלן:
- 19 195.3.1 אגרה באופן יחסי בהתאם לסכום הפיצוי שנפסק לעיל;
- 20 195.3.2 תשלום שכ"ט המומחים: שכ"ט מר ישראל וכן שכ"ט ד"ר
21 וולפסון; לא מצאתי להורות על החזר שכ"ט המומחה החשבונאי (רו"ח
22 רומנו) מאחר שראש נזק זה נדחה בפסק הדין.
- 23 195.3.3 תשלום שכ"ט המומחים מטעם בית המשפט: שכ"ט אינגי
24 קרבצ'יק – 16,380 ₪ כולל מע"מ. לא מצאתי להורות על החזר שכ"ט

בית משפט השלום בהרצלייה

ת"א 39222-08-19 אמאנה מערכות בע"מ נ' מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 המומחה מטעם בית המשפט, רו"ח אורן טל, נוכח דחיית ראש הנזק בדבר
2 הפסדי רווחים בפסק הדין.
- 3 195.3.4. החזר שירותי הקלטה ותמלול.
- 4 195.4. כמו כן, הנתבעת תישא בשכ"ט ב"כ התובעת בסך של 100,000 ₪ בתוספת מע"מ.
- 5 195.5. הסכומים המפורטים לעיל ישולמו בתוך 30 ימים, שאם לא כן יישאו תוספת ריבית
6 והצמדה ממועד פסק הדין ועד התשלום בפועל.
- 7
8
9
10 ניתן היום, י"ז אלול תשפ"ג, 03 ספטמבר 2023, בהעדר הצדדים.
- 11

דוד יצחק, שופט

12
13